

Kmetijski list

Glasiło „Samostojne“ kmetijske stranke za Slovenijo.

Izhaja vsak četrtek.
Narocnina:
 oletno K 50,-
 polletno 25,-
 posamezna številka 1,-

**Kmet, pomagaj si sam,
 in svoje stališče v državi
 uravnaj si sam!**

Inserati:
 1 mm inseratnega stolpca stane za:
 male oglase K 1,-
 uradne razglase 150
 reklame 2,-

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Naš veliki kralj – mrtev.

Beograd, dne 16. avgusta. Njegovo Veličanstvo kralj Peter I. je danes ob 17. uri 30 minutah umrl.

Prvi jugoslovanski kralj, osvoboditelj troimenega naroda, njega največji ljubitelj in največji mož je izdihnil svojo veliko in plemenito dušo.

V globoki žalosti plaka ves jugoslovanski narod za svojim očetom, ki je v sreči in nesreči poznal le ljubezen do naroda.

Narod je spoznal to ljubezen in se oklenil svojega kralja z enako ljubeznijo, da sta mu bila njegova slika, njegov vzgled zvezda vodnica v vseh težkih prilikah.

In kakor je bil kralj Peter za časa svojega plodonosnega življenja tista skala, ki se je visoko dvigala iz našega dostikrat prerazburkanega strankarskega boja, tako so neumrljiva dela kralja Petra tudi še po njegovi smrti najboljši kažipot njegovemu narodu.

Zato pa tudi ne častimo spomina svojega velikega kralja bolje, kakor s tem, če, zvesti idejam rajnega kralja, posvetimo vse svoje moči od njega pričetemu delu, ki ga moramo v lastnem interesu dovršiti.

Zvesta in neomajna ljubezen do domovine je prva določba oporoke rajnega kralja. Kralj Peter je živel v pregnanstvu, domovina mu ni dovoljevala niti povratka na rodno grudo, toda ko je bil njegov narod v nevarnosti, je pozabil kralj Peter na vse in kot preprost četaš zgrabil za orožje, da reši svoj rod iz robstva. Domovina je treba vedno ljubiti, ker domovina ni niti nevaležna niti krivična. Domovina je le nesrečna in kadar je nesrečna, je po sili krivična. Le ljudje nizkega mišljenja pozabijo na dolžnosti do domovine, če se jim ne godi v vsem tako, kakor želi njih neblagorodno srce. Kdor pa je mož in kdor ima ljubezen v srcu, tisti pa ljubi ravno nesrečno domovino najbolj, brez ozira na morebitne krivice. Ta nauk je zapisan v življenju kralja Petra in blagor domovini, če ga sprejmejo vsi državljani.

Cim večjo čast imaš od naroda, tem večjo dolžnost imaš do naroda. To je nadaljnje izporočilo, ki ga nam daje spomin na kralja Petra. Bilo je v časih, ko so sovražne čete skoraj že zajele vso Srbijo. Ze so sovražniki Srbije zlohotno napovedovali njen konec. Tedaj je prišel kralj Peter med svoje vojake in jim dejal: «Razumem Vas, kaj ste vse trpeli. Zato Vas odvezujem prisege. Ali jaz, Vaš stari kralj, s svojima sinovoma ostanem tu, da umremo na teh položajih, tako da bo sovražnik zavzel Srbijo šele takrat, ko bo stopil preko trupel Vašega kralja in njegovih sinov». — In te visoke besede so naredile tak čudež, da so bile sovražne čete pregnane. Vojaki so se spomnili na svojo dolžnost, ko so videli, da je njih glavar zvest svoji dolžnosti.

Dolžnost do naroda ne ugasne nikdar. Samo slabotni ljudje pravijo: storil sem dovolj, naj nadaljujejo delo drugi. Vzglede kralja Petra, ko je nad sedemdeset let star korakal s svojimi četami preko Albanije, ko se je odrekel vsem udobnostim, samo da spozna narod svojo dolžnost do domovine, ta vzgled mora ostati nam nepozaben, ker potem bo nam bodočnost zagotovljena.

Postavnost in zakonitost sta temelj države. In tega gesla se je držal kralj Peter, ki je bil ves čas vzgled ustavnega vladarja. V vojnih razmerah je zlasti potrebno, da se zavedamo svoje dolžnosti do zakona in naša lepa Jugoslavija mora procvitati.

Bodimo zvesti svojim idealom in verujmo vedno v nje! Vera premika gore in kralj Peter, ki je ob času albanske katastrofe in kriskega umiranja veroval morda edini v zmago jugoslovenske misli, kralj Peter je tedaj storil čudež in položil temelj osvoboditvi domovine. Mi, ki se bomo rimo za ideal Stare pravde, ne pozabimo nikdar tega in kakor kralj Peter osvobojevo Jugoslavijo, tako bomo mi dosegli svojo Staro pravdo.

Kralj Peter je naš veliki osvoboditelj. Ker je bil vedno zvest narodu, ker se je vselej zavedal svoje dolžnosti in ker je neumorno delal, je postal kralj osvoboditelj. Toda njegovo delo ni dovršeno, ker stotisoči naše krvi so še pod tujim jarmom. Kralj Peter je osvobodil nas, mi moramo osvoboditi druge, to je naloga, ki jo nam nalaga spomin našega mrtvega voditelja.

Z velikansko slavo je praznoval srbski narod Petrov dan, ki je maščeval srbski Vidov dan. Slovenci imamo z rapalsko pogodbo svoj Vidov dan in praznovali bomo tudi mi svoj Petrov dan, če bomo sledili primeru rajnega kralja Petra. Bračje v trpljenju nas rote, da to storimo in kri nedolžno preganjanih pride na nas, če ne storimo svoje dolžnosti.

Na svetu se vse plačuje in vse kaznuje, tudi ta resnica je zapisana v življenju kralja Petra nam v opomin.

Objokujemo smrt svojega največjega moža, prvega rodoljuba Jugoslavije. Bil je pravi oče nas vseh, ki je imel srce za vsakogar, saj je v izgnanstvu spoznal, da je dobro srce v večji meri pri bednih in revnih kot pa pri mogotcih sveta. Zategadelj pa žaluje tudi danes za kraljem Petrom ravno naš najbednejši narod najbolj, ker je umrl njegov največji zaščitnik.

Toda čeprav so naše duše žalostne in čeprav je naše srce razboleno, vendar moremo prenesti bol, ker dan nam je naslednik, ki je vreden svojega očeta. Kralj Aleksander,

zmagonosni voditelj srbske vojske, z uspehom venčani regent Jugoslavije, je dokazal, da je v stanu zastaviti svoje delo tam, kjer je končal njegov veliki oče. In to je poslednji spomin rajnega vladarja, ki govori tako očetom, kakor tudi mladini:

Vzgojite mladino, da ne bo zrušeno osvobodilno delo očetov! Mladina ti se pa loti dela, da ne oskrniš spomina svojih očetov!

Ob krsti kralja osvoboditelja je naša dolžnost, da postane ta opomin naše geslo in da bo naša domovina imperija, ki bo združila v svoji močni sredi ves troimenski narod.

Vetna slava spominu kralja Petra!

Zivel kralj Aleksander!

Zadnje ure kralja Petra.

Beograd, dne 16. avgusta. Ze ob treh popoldne so prihajale zelo nepopoljne vesti o kraljevem zdravstvenem stanju iz topčiderske vile. Ob pol dveh popoldne je kraljevi zdravnik opazil, da kralju slabi srce. Poklicani so bili takoj ostali kraljevi zdravniki, ki so konstatirali, da se bliža kralju smrt. Obveščena je bila takoj vlada. Ob treh je padel kralj Peter v agonijo, iz katere se ni več zbudil. Ob smrtni postelji so bili princ Gjorgje in v Beogradu navzočni član vlade (med njimi tudi tovariš Pucelj) s predsednikom Pašićem. Ob pol šestih je izdihnil kralj-osvoboditelj. Vsi prisotni so plakali, a posebno princ Gjorgje. Pašić je kot predsednik vlade obvestil z balkona narod o kraljevi smrti z zgodovinskimi besedami: «Kralj je mrtev — živel kralj!» Truplo pokojnega kralja Petra so nocoj balzamirali ter nato položili na odru v topčiderski vili. Pri odru je postavljena častna straža 16 gardnih oficirjev. Ob štirih zutraj preneso truplo v saborno cerkev, kjer bo izloženo nekaj dni. Pokopan pa bo kralj Peter v lastni grobnici, ki si jo je sam dal sezidati v Topoli. Vlada pričakuje z nestrpnostjo prihod Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra in kneginje Jelene iz Pariza.

Ukrepi vlade.

Beograd, dne 16. avgusta. Danes ob dvajsetih je imel ministrski svet sejo, na kateri se je pečal s sestavo proklamacije. Proklamacija bo najprej javila, da je umrl kralj Peter I. in da zasede prestol po členu 56. ustave Njegova Visokost prestolonaslednik regent Aleksander. Za odsotnosti prestolonaslednika vrši kraljevsko oblast ministrski svet. Nadalje bo vsebovala proklamacija apel na narod ter pristavek o življenju in delovanju kralja Petra. Poleg tega se je sklenilo, sklicati takoj za-

konodajno skupščino. Predsednik skupščine dr. Ribar, odsotni ministri in poslanci so bili brzojavno pozvani, da se vrnejo v Beograd. Prvi sestanek parlamenta se določi dogovorno s predsednikom skupščine, kakor hitro pride le-ta v Beograd. Na tem sestanku bo novi kralj prisegel na ustavo, poslanci pa bodo prisegli v njegove roke. Kadar pride v Beograd regent, se določi dan pogreba. Jutri ob devetih dopoldne bo kralju prisegel ministrski svet, ob desetih uradniki, ob enajstih pa priseže na topčiderskem brdu vsa beograjska garnizija.

Proglas vlade.

Vlada je izdala sledeči proglas:

Narodu Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Njegovo Veličanstvo kralj Peter I. je umrl danes dne 16. avgusta ob pol šestih popoldne v svoji prestolnici v Beogradu, obkrožen od članov kraljevske vlade. Na prestol je stopil po členu 56. ustave Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander. Do povratka Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra v domovino vrši na osnovi člena 59. ustave kraljevsko oblast ministrski svet. Narod Srbov, Hrvatov in Slovencev je brez razlike imena in vere hvaležen velikemu kralju, ki je s svojim strogo ustavnim, parlamentarnim vladanjem zagotovil narodno svobodo in tako ustvaril možnost polnega razvoja narodne sile za izvršitev velikih nacionalnih ciljev in nalog. Pod njegovo vlado je postala kraljevina Srbija s svojimi svobodnimi uredbami in s svojo jasno začrtano nacionalno politiko privlačna sila za narod, kateri je živel in trpel pod tujo oblastjo in je pričakoval od Srbije svoje osvoboditve. Nikdar, v vsem času svojega s slavo venčanega življenja, ni izpustil kralj Peter iz vida največjega narodnega ideala: Osvoboditve in ujedinjenja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v veliko nacionalno državo. Kot kralj je posvetil vse svoje sile oživotvorenju tega narodnega ideala. Z narodom je skupno delal in se boril, z njim je skupno trpel v pregnanstvu. Dočakal je slednjič, da se je njegova vojska nele zmagovito vrnila v svojo deželo, ampak da je ob enem z junaškim poletom osvobodila iz tujega jarma vse Srbe, Hrvate in Slovence in jih ujedinila v eno državo. Neustrašnost in hrabrost kralja v najhujših časih velike narodne borbe, njegova vzvišena strpnost in samozatajevanje v časih težkih narodnih izkušenj bodo ostale kot svetel primer in vzgled kasnejšim rodovom, ki bodo črpali iz njih novo moč.

Velikemu kralju, ki je z brezprimerno ljubeznijo ljubil ves narod,

se oddolžimo dostojno s tem, da se zberemo vsi okoli njegovega prestola, na katerega je sedaj stopil njegov sin, vzgojen v idejah svojega roditelja in utrjen v velikem boju za osvoboditve, kot njegov prvi bori-telj in vrhovni komandant naše hrabre vojske.

Slava kralju Petru!

Zivel kralj Aleksander!

V Beogradu, dne 16. avgusta 1921.

Slede podpisi vseh ministrov.

Iz življenja kralja Petra I.

Kralj Peter je bil rojen dne 29. junija leta 1844. v Beogradu kot tretji otrok tedanjega srbskega kneza Aleksandra Karadžordževića. Ljudsko šolo je dovršil v Beogradu, nato je odšel v Švico, kjer je nadaljeval svoje študije. Leta 1864. je dovršil vojaško akademijo v St. Cyru in stopil kot oficir v francosko vojsko. Leta 1870. se je udeležil nemško-francoske vojne in bil odlikovan med prvimi oficirji z redom častne legije. Po končani vojni je nadaljeval svoje študije v Švici. Ko so se leta 1875. uprli Bosanci Turkom, je bil kralj Peter med prvimi, ki je pohitel na pomoč svojim bratom. Na svoje stroške je zbral veliko četo vstašev in se udeležil pod imenom Petar Mrkonja vseh bojev. Po večletnem četovanju je nadaljeval svoje študije, nato pa se leta 1883. oženil s kneginjo Zorko, hčerko bivšega črnogorskega kralja, ki mu je rodila pet otrok: kneginjo Jeleno, kraljeviča Jurija in kralja Aleksandra. Druga dva otroka (Milena in Andrija) sta umrla. Ze leta 1890. mu je umrla žena. Kralj Peter se je nato preselil v Švico, kjer je živel kot zasebnik. Ko je prišlo leta 1903. do prevrata v Srbiji, je bil izvoljen za kralja Srbije, za katero se je pričela s tem nova era. Z vso vsemu je skrbel kralj Peter za gospodarski procvit dežele in zmagoslavno končal carinsko vojno z Avstrijo. Tako je bila Srbija gospodarsko osamosvojena in s tem je prišel čas osvoboditve. Prišla je slavna prva balkanska vojna, kateri je sledila enako slavna druga in srbski narod na vzhodu je bil osvobojen. Treba pa je bilo še dokončati delo osvoboditve na zapadu in Avstrija se je potrudila, da se je pričelo to delo že leta 1914. Pod vodstvom kralja Petra, pod vplivom njegovega vzgleda je vzdržala srbska vojska vse napore, dokler ni osvobodila tudi nas, svoje rodne brate.

Po ujedinjenju je prepustil kralj Peter regentstvo sinu Aleksandru, ki se je izkazal za vrednega naslednika svojega velikega očeta.

Kmetijski tabor v Št. Vidu nad Ljubljano.

«Samostojna kmetijska stranka» more zabeležiti zopet nov velik uspeh — kmetijski tabor v Št. Vidu nad Ljubljano. Bil je to tabor naše zmogovite misli, bil je to dan trumfa za našo stranko in njene vrle poslance, bil pa je to tudi dan absolutne zmage državne misli in popolnega poraza vseh hujšakcev in vseh klevetnikov, ki z zaplotnim obrekovanjem poizkušajo razbiti našo državo in na njenih ruševinah skovati sebi političen kapital.

Kakor se je kmetijsko ljudstvo energično izreklo za najvišje misli kmetijskega gibanja, tako odločno pa je tudi povedalo svoje zahteve. Kot pravo delavno ljudstvo je nastopilo za procvit dela in proti vsem postopcem, kot pošteno ljudstvo se je izreklo za red v državi in kot kmetijsko ljudstvo je z grobnim glasom zahtevalo izvedbo agrarne reforme. Tako je dokazal naš kmet svojo politično zrelost ter si s stvarno in mirno sodbo priboril prvo mesto med graditelji narodne države.

Tabor v Št. Vidu pa je dobil še poseben pomen, ker ga je obiskal tajnik skupščine, narodni poslanec dr. Janjič, eden najplivnejših članov srbske radikalne stranke. Zdanja bilka klerikalnih nad, da pridejo s pomočjo radikalcev zopet v vlado, je splavala po vodi, kajti kmetijski tabor v Št. Vidu je dokazal, da se vse trezno slovensko kmetijsko ljudstvo zbira pod zelenim praporom in da zastopa SLS. le še hinavce, zapeljance in sovražnike naše narodne države. Zato so radikalci uvideli, da s klerikalci ni mogoče delati, ker bili so že enkrat kruto prevarani in bili bi vnovič, če bi jim zaupali. In da je to dr. Janjič glasno priznal, je nov uspeh šentvidskega tabora.

Kmetijski tabor v Št. Vidu pomeni končno tudi popoln prelom z nekdanjo staro politiko. Če je prišel prejšnje čase kak minister med ljudstvo, tedaj se ni ljudstvu dovolilo drugega, kakor da se je smelo in moralo klanjati gospodu ministru. Na glavarstvih so določili, kaj morajo ter kaj smejo in ne smejo govoriti deputacije, ki jih bo milostno sprejela njegova ekscelencija gospod minister, nato pa je bila na račun davkoplačevalcev velika pojedina in «ljudsko» delo gospoda ministra je bilo končano.

Čisto drugače pa je bilo sedaj. Niso zvonili niti zvonovi, niti niso visele s cerkve in županstva zastave, nobenih prepreg ni bilo in nobenih hinavskih pozdravov ni zagrešilo ljudstvo. Čisto preprosto, kot pravi kmetijski minister je prišel tovariš Pucelj med kmetijsko ljudstvo in samo iz srca prihajajoč in buren pozdrav delavnega podeželnega ljudstva je pričel o njegovem veselju, da ga je posetil prvi kmetijski minister. In pomislite to «nezaslišana» noč, da je izjavil potem na taboru tovariš minister, da ne smatra sebe za nič drugega kakor za slugo svojih volilcev! Bolj popolno pač ni mogel biti dokumentiran prelom s starim režimom z ničemer drugim kakor s tem, kar je dejal tovariš minister Pucelj.

Da je dosegel kmetijski tabor v Št. Vidu tako velike uspehe, tako srca povzdigujočo zmago, pa je v največji meri zaslug delavnega krajevnega odbora v Št. Vidu, ki je s svojim delom ponovno dokazal, da je eden glavnih borcev za Staro pravdo kakor je tudi bil med prvimi, ki so razvili zeleni prapor. Vse priznanje in vsa čast mu za to!

Visok mlaj, kakršen je dandanes že prav velika redkost, je kazal prostor, kjer naj se vrši kmetijski tabor. Pri vходу na zborovališče sta bila postavljena dva manjša mlaja z napisom: Za staro pravdo!

Ze pred časom, ko se je imel pričeti tabor, je bilo živahno vrvenje na prijaznem prostoru in kmetijsko ljudstvo iz vse ljubljanske okolice se je zbralo, da manifestira za pravice slovenskega kmeta in obrtnika. Bili so na taboru kmetovalci iz Polhovega gradca in Iga, z Vrhnike in Brezovice, posebno sijajno pa je bila zastopana neposrednja okolica Št. Vida. Dež je sicer zavlekel za eno uro pričetek tabora in deloma tudi preplašil oddaljenejše pristaše, toda ko se je pričel, je bil ves obsirni prostor na Poljanah nabito poln in

preko 2000 mož in žen je bilo zbranih, ko je otvoril ob štirih popoldne tovariš Koman

kmetijski tabor.

S krepkimi besedami je pozdravil vse navzočne, osobito tovariša ministra Pucelja in narodnega poslanca dr. Janjiča, se spominjal časov, ko se je pričelo dandanes že tako zmagovito kmetijsko gibanje, naglasil, da je bil prav Št. Vid tisti kraj, ki je razprostrl prvi zeleni prapor, omenil je na kratko uspehe, ki jih je dosegla SKS. in ki se bodo še pomnožili, če se bomo trdno oklenili vsi svoje organizacije in tudi svojega «Kmetijskega lista», kateremu gre popolno priznanje. Če pa smo odločni strankarji, če nam je interes stranke naravnost prirastel k srcu, vendar se obenem zavedamo, da smo državljani in da je državni interes važnejši od strankarskega interesa. Zato bomo vedno delovali za oba interesa, ker sloni na njih lepša bodočnost slovenskega kmetovalca in obrtnika. Naprej za zmago popolnega ujedinjenja, naprej v boj za Staro pravdo!

Po vihnem odobravanju zborovalcev je oddal nato tovariš Koman besedo

tovarišu ministru Pucelju,

ki je govoril nekako tako-le:

V veliko čast si štejem, da morem biti v Vaši sredi. Zato sem povabil na tabor tudi g. dr. Janjiča, da vidi, kako je razpoloženje onih, ki slede našemu klicu in kako stalno raste naše gibanje. Toda ne samo v čast, temveč tudi v dolžnost sem si štel, da sem pohitel med Vas.

Ko ste zaupali dne 28. novembra m. l. svoje glasove nam, ste s tem obenem glasno izrekli, da mora biti konec staremu načinu vladanja, ko je smatrala SLS., da ima politično moč le zategadelj, da si ustvarja politične priganjave. Dne 28. novembra ste zrušili tisto moč, ki je vladala nad 30 let nad slovenskim narodom in ki je poznala narod samo pred volitvami. In ker mi tega ne priznavamo, zato je bila moja dolžnost, da sem prihitel med Vas in da Vam poročam o svojem delovanju.

Protistavno delo klerikalcev.

Ko so šli klerikalni poslanci prvič v Beograd, so govorili, da so največji pristaši našega ujedinjenja, pri delu za ustavo pa so se razkrinkali, kakšni so. Zahtevali so od Beograda, da bi jim prepustil popolno vlado v Sloveniji. Ko je Beograd uvidel, da tega ne more storiti, pa so začeli z bojem proti ustavi. Bili so kakor paglavci, ki ima očeta s šestimi otroki in ki zahteva, naj da oče njemu vse, ostalim svojim otrokom pa ničesar. In ker oče tega ne more storiti, nastopi proti očetu samemu, češ če ne dobim jaz vsega, pa naj vrag vse vzame. Tako je bilo klerikalno delo v ustavotvorni skupščini.

Ko je tovariš Pucelj pojasnil nekatera klerikalna obrekovanja, je prešel k poročilu o delovanju ustavotvorne skupščine same.

Naš narod je poslal svoje zastopnike v ustavotvorno skupščino z namenom, da

izdelajo ustavo,

ne pa da pridejo domov brez nje. Te naloge so se poslanci SKS. vedno zavedali. Vedeli so pa tudi, da v skupščini s 419 poslanci ne more 9 poslancev doseči vsega tistega, kar bi hoteli, ker je to le potem pametnega in pravičnega kompromisa dosegljivo; zato so poslanci SKS. takoj v početku jasno povedali, kaj hočejo in kako so njihovi pogoji, da pomagajo vladi pri sprejemu ustave.

Z našo pomočjo je bila sprejeta ustava, in sicer taka ustava, kakršne nimajo niti veliko naprednejši narodi.

Poleg ustave pa je bilo treba rešiti še vse polno tekočih poslov, ki so bili za kmetijstvo največje važnosti in ki so jih samostojni poslanci dosegli.

Kmetijska družba je prešla v roke pravih zastopnikov kmetijskega ljudstva, občinske volitve so bile izvedene in slovenskemu ljudstvu so bili priborjeni tako ogromni gospodarski uspehi, kakršnih mu še ni priborila nobena druga stranka.

Vsi ti uspehi so bili doseženi, ker se je koalicija vladnih strank pošte-

no izvajala, kar se bo zgodilo tudi v bodoče.

Tovariš Pucelj kot minister.

Ni mi sicer prijetno govoriti o svojem delovanju, toda na drugi strani je potrebno, da poročam o svojem delu, da spoznate, ali sem izpolnil svojo nalogo ali ne.

Zavedal sem se vedno, da mi je dana oblast od ljudstva, da sem zato le sluga volilcev in ne njihov gospodar. Poleg tega pa me je vodila zavest, da moram voditi svoje ministrstvo tako, kakor zahtevata to interes kmetovalcev vse države in pa moja čast. V vsakem drugem oziru pa sem popolnoma neodvisen in priznati moram, da so mi prepustile tudi vladne stranke popolnoma proste roke.

Uspehi tovariša Pucelja.

1.) Za gorenjsko kmetijsko šolo je bilo v proračunu določenih le 250.000 kron. Še ta znesek je bil pozneje črtan iz proračuna. V svesti si, da ljudstvo to šolo zahteva, sem zaukazal, da se kredit za gorenjsko šolo poveča na pol milijona in tudi dosegel, da je ministrski svet dovolil ta kredit, ki je tudi že v letošnjem proračunu.

2.) Slovenija ima precejšnjo nadprodukcijo toplokrvnih konj. Zato sem dosegel, da je bila carina na izvoz toplokrvnih konj znižana od 800 na 250 dinarjev in dosežen končno tudi prost izvoz za klanje namenjenih konj.

3.) Iz časov ministra Roškarja je obstojala prepoved klanja telet in njih vnovčevanje do starosti dveh let. To krivično prepoved sem odpravil in danes je klanje telet dovoljeno.

4.) Ker ima Slovenija nadprodukcijo živine, sem dovolil 3.200.000 kron za nakup živine v Sloveniji, ki se bo kupovala za Macedonijo in Črno goro.

5.) Izposloval sem dalje izvoz 1000 ovac na Koroško in s tem, kakor pričajo ustne zahvale, silno ustregel kmetovalcem.

6.) V Mariboru se bo osnovala srednja vinarska šola, kmetijske šole pa se osnujejo v Prekmurju, Vršču, Aleksincu i. dr.

7.) Poleg vsega tega pa je bilo nebroj manjših stvari, ki sem jih rešil v zmislu potreb kmetovalca in ki so zanj naravnost življenjskega pomena. Tako sem preprečil uvoz živine iz Rumunije in enako preprečil uvoz vin iz Grške.

8.) Končno pa je bilo treba še nešteto krat intervenirati in tudi v tem oziru pričakujem z mirno vestjo sode svojih volilcev.

Vse te naše uspehe morajo naši pristaši poznati, da morejo razkriti laži nasprotnikov in njih ostudne klevete.

Za primer navede nato tovariš Pucelj drastični primer, kako laže nasprotno časopisje.

«Slovenski gospodar» je pisal dne 4. avgusta, da je minister Pucelj proti prostemu izvozu živine, «Naprej» pa je pisal istega dne o blaznem izvozu živine, ki se je pričel pod Puceljevim ministrom.

Tako lažejo nasprotniki, zato pa je naša dolžnost, da gremo od moža do moža in pomoremo resnici do zmage. Njena zmaga pride gotovo in skoraj, če store vsi pristaši svojo dolžnost.

Viharno in dolgotrajno odobravanje je sledilo govoru tovariša ministra.

Nato je povzel besedo, navdušeno pozdravljen, tajnik srbske radikalne stranke dr. Janjič.

V temperamentnem, globoko občutenem patriotskem govoru je povdaril našo dolžnost do države na način, da ni bilo videti v njem strankarja, ampak samo idealnega rodoljuba.

Govornik je najpristraneje pozdravil slovenske kmete, zbrane okrog SKS., ne samo v svojem imenu in v imenu svoje stranke, temveč tudi v imenu države, ker s sprejetjem ustave je izvršila SKS. veliko patriotsko delo.

Bratje, ne pozabimo, da je bila naša država stvorjena potem, ko je bilo žrtvovanih poldrug milijon ljudi. Ker te žrtve ne smejo biti brez uspešne, zato na delo za državo!

Naš program je bil, da stvorimo veliko narodno imperijo in če sega ta danes samo od Triglava do Dževdželije, tedaj mora segati enkrat od Soče do Soluna.

Zategadelj pa je nujno potrebno, da gremo vsi na delo za notranjo okrepitev države kakor smo tudi vsi enaki. V naši državi ni plemstva, ni plemenskih privilegijev, temveč vsi smo si enaki in vsi enakopravni.

Nočemo nobene skupnosti z ljudmi, ki hočejo nadvlado kakega plemena, ker popolna enakopravnost je naše geslo.

Proti našim klerikalcem.

Dr. Janjič je dejal nato, da je šla radikalna stranka nekoč skupno s klerikalci, toda tedaj se je grozno urezala in zato ne more biti nobene skupnosti več s klerikalci, kajti čeprav je sam duhovnik, vendar je odločno proti vsakemu klerikalizmu. Ne more pa tudi biti govora o kaki zvezi z Radičem, ker okoli njega se zbirajo samo prikriti in neprikriti avstrijakanti.

Enako pa je tudi s komunisti, to nemško-madžarsko-arnavtsko-turško razbojniško stranko, za katero je bil že skrajnji čas, da jo je vlada zatrla.

S sprejemom ustave gre naša država iz krize v urejene razmere. Ze se prikazujejo prvi znaki njene moči, ker danes imamo armado 1.400.000 vojakov, ki je v stanu zlomiti vsakega nasprotnika, notranjega in zunanjega.

Poizkušali so komunisti, da bi vrgli našo deželo v kri, toda ko so izvršili napad na regenta, ko so umorili plemenitega moža, ministra Draškovića, tedaj je vstala vsa skupščina in zrušila rušitelje države.

In kakor komuniste, tako bo naša država uničila tudi vse separatiste, ker oni slabe našo državo.

Mi potrebujemo močno in krepko državo, ker tuje sile so nam utrgale naše brate, da žive še danes pod tujim jarmom. Zarobljene moramo osvoboditi, zaslužnjence odrešiti, to bo naše najlepše delo. Zato pa pozivljem Vas vse na skupno delo ter Vam kličem ne kot strankar, temveč kot patriot: Na delo za našo močno, divno in sijajno Jugoslavijo, na delo za našo mlado državo, ki je taka, kakor malokatera na svetu, na delo pa tudi za naš narod oni, ki živi osvobojen v naši državi, in oni, ki trpi tam preko, da bo zgrajena naša močna imperija.

Živel narod!

Nekončljivo odobravanje je sledilo govoru dr. Janjiča. S takim temperamentom, s tako donečim in prijetnim glasom so bile izrečene njegove tople besede, da si je osvojil vse poslušalce in da se je na novo utrdila vez, ki nas za vedno spaja z brati Srbi.

Govorniški oder je zavzel nato viharo pozdravljen

poslanec Kušar.

Naše geslo je: Kmet, pomagaj si sam, in svoje stališče v državi vrnaj si sam! S tem klicem smo šli v politični boj in temu klicu smo ostali zvesti vse čas. Temu pravilu pa morajo ostati zvesti tudi vsi kmetovalci, ker samo tako bomo izvajali Staro pravdo, pa naj govore potem nasprotniki karkoli hočejo.

Kakšen krik so zagnali klerikalci, ko smo odšli v Beograd in prisegli. «Srbom smo prodali slovenskega kmeta» so zato kričali o nas, lepega dne pa so tudi oni prisegli, ker so jim bile poslanske plače več kot vse drugo.

Mi smo delavno ljudstvo, imamo svojo zemljo, ki jo moremo obdelovati le v miru. Zato smo za mir in red. To vse pa zopet ni vseh našim klerikalcem, ki niso nič drugega kakor krščanski komunisti.

Klerikalci so kričali dalje, da smo mi dali mohamedancem 1.200.000.000 dinarjev na škodo slovenskega kmeta. Resnica pa je to, da smo vstopili v vlado mi šele tedaj, ko so bili mohamedanci že v vladi, ko je bila odškodnina mohamedancem že sklenjena. Mi nismo nikogar prodali, pač pa bi klerikalci prodali vse (klic: «Še Boga bi prodali!»), samo da bi imela od tega korist njih stranka.

Ker trosijo klerikalci take laži o nas, zato je potrebno, da mislijo ljudje z lastno glavo, da ne nasedajo vsaki klerikalni laži.

Z velikanskim hrupom so zagnali klerikalci v Sloveniji klic po avtonomiji. Toda kaj naj bi bila njih avtonomija? Velik kitajski zid okoli Slovenije, da bi prišli vsi v klerikalen žakelj, iz katerega nas nihče več ne bi mogel osvoboditi. Kako pa bi pri tem vzdrževalo 800.000 prebivalcev lastno vlado, za to se seveda nihče ne meni.

Klerikalno junaštvo pa se vidi tudi iz njihovega nastopa ob priliki prisege na ustavo. Kako so se širokoustili klerikalci, zlasti Škulj, da nikoli ne bodo prisegli na ustavo! Ko pa se je reklo, da ne dobe v tem primeru dijet, pa je bilo konec njih junaštva.

Mi pa se nismo širokoustili, temveč delali in tekmo štirih mesecev dosegli več kot vsi poslanci SLS. tekom vsega časa njih poslančevanja.

Nad vse priljubljen očitek klerikalcev je, da smo mi proti veri in da je vera v nevarnosti. Toda med našim ljudstvom ni vera v nevarnosti, ker v srcih priprostega ljudstva je vera pač globoko zapisana, ne pa v srcih razne gospode, ki hoče ščititi vero.

Zelo so tudi kričali klerikalci po ženski volilni pravici. Toda naj bi raje presrbeli našim ženam cenen sladkor, ker bi jim s tem stokrat bolj ustregli.

Zategadelj kmetje! Če si ne bomo pomagali sami, nam nihče ne bo pomagal. Za nas vse velja naše geslo: Kmet, pomagaj si sam in Bog Ti pomore!

Kakor prejšnje govornike, tako so nagradili zborovalci tudi tovariša Kušarja z navdušenim odobravanjem.

Nato je govoril

tovariš Ažman iz Hraša.

Uvodoma se je spominjal nekdanjih časov, ko se je moralo ljudstvo globoko klanjati, če ga je obiskal kak minister. Danes je to minilo in med nami je naš kmetijski minister, ki se je vsekdar zavedal svojih dolžnosti do kmetijskega ljudstva. Kot član strankinega načelnštva moram izjaviti, da je tovariš Pucelj vselej, kadar je šlo za kako važno odločitev, poročal o njej načelnštvu, da mu je ono izdelalo direktive.

In tako mora biti, kakor je nekoč dejal regent, ko je izjavil: Jaz klanjujem, toda ljudstvo naj vlada! To se godi v naši stranki in kdor tega ne bi izvrševal, bi odletel in jaz san bi nastopil proti njemu z vso odločnostjo in, če bi bilo treba, tudi proti prijatelju tovarišu Pucelju.

Ni pri nas tako kakor pri drugih strankah, kjer govore vedno kmetu, da hoče Bog tako in da mora zato vedno ubogati.

Mi hočemo nasprotno, da ukazuj kmet in nihče drugi.

Toda ta vlada ne pomeni za nikogar krivico, ker le v okviru zakonitosti hočemo, da se vladaj.

Iz tega stališča se je naša stranka tudi zavzela za sedanjega namestnika Hribarja, ki je naše krvi in ki hoče upravljati deželo v zmislu poštenosti. Z zadoščenjem pa tudi konstatiramo, da je danes na vladi mož, ki se priprosto imenuje Ivan Hribar brez tistega slavnega dr.

Nato je govoril tovariš Ažman še o komunizmu in poudarjal potrebo, da se združijo vsi, ki delajo na deželi v močni skupni falangi, ker le tako moremo uspešno braniti svoje interese.

S pozivom, naj se udeležijo vsi zborovalci kmetijskega praznika na Bledu, ki bo dne 8. septembra in ki mora postati era naših najsijajnejših prireditelj, je zaključil tovariš Ažman svoj jedrnat, ognjevit in nad vse ugajajoči govor.

Nato je prebral tovariš Slapničar resolucije, ki jih je tabor z navdušenjem in soglasno sprejel.

Resolucije se glase:

Na kmetiskem taboru v Št. Vidu nad Ljubljano zbrani kmetovalci in obrtniki:

1.) Zahtevamo kar najodločneje, da dovoli vlada vsled katastrofalnih posledic suše carine popolnoma prost izvoz živine, da preskrbi živino-rejce s ceno krmo in da najbolj prizadetim kmetovalcem dovoli davčne olajšave.

2.) Zahtevamo, da podpira vlada z vsemi sredstvi razvoj obrti v deželi, da ščiti domače obrtnike in da jim ne nalaga prevelikih davkov.

Prav posebno pa zahtevamo, da se oddajo vse dobave za državo edino le domačim obrtnikom.

3.) Kot delavno ljudstvo zahtevamo, da skrbi vlada za red v državi, ker samo v urejenih prilikah more uspevati delo. Zato pozdravljamo zakon o zaščiti države in zahtevamo, da se njegove določbe brezobzirno izvajajo. Zato ne nasprotujemo uvedbi potnih legitimacij, obsojamo pa vsako šikaniranje ljudi, ki ga provzročajo podrejena oblastva.

4.) Kot delavno ljudstvo zahtevamo tudi, da končaj vlada brezobzirno z vsemi, ki ne delajo in ki se žive le na račun tujega dela. Nobenih trovov ne sme biti, od obstoja ima pravico le tisti, ki si ga zaslužijo s svojim delom. Zato želimo, da se čim prej sklene zakon o obveznem delu.

5.) Kot kmetovalci, ki s svojim delom vzdržujemo vso državo, zahtevamo končno, da se agrarna reforma čim prej izvede. Njene določbe se pa morajo izpolniti tako, da postane zemlja v resnici last le tistega, ki jo obdeluje.

Prav tako soglasno je bila sprejeta tudi ta-le zahvala poslancem:

Na kmetskem taboru v št. Vidu zbrani kmetovalci in obrtniki ugotavljamo, da še nikdar niso slovenski poslanci prinesli slovenskemu ljudstvu tako mnogo in tako izdatnih uspehov, kakor so jih priborili poslanci SKS. Vsled tega izrekamo vsem poslancem SKS. in osobito tovarišu ministru Puciju svoje neomajno zaupanje in svojo iskreno zahvalo.

Neizmerno gorje sta pretrpela slovenski kmetovalec in slovenski obrtnik, ker sta bila nesvobodna. Zato smatramo svobodo kot bistven predpogoj blagostanja in zato hočemo in moramo braniti svojo mlado narodno državo. Ker pa je ta zagotovljena šele s sprejemom ustave, zato z zadovoljenjem konstatiramo, da so k sprejemu ustave bistveno pripomogli tudi naši poslanci.

Kakor pa se zahvaljujemo svojim poslancem, da so bili med zidarji države, tako pa čutimo tudi potrebo, da se jim posebno iskreno zahvalimo za sijajne uspehe, ki so jih dosegli za gospodarsko blagostanje slovenskega kmetovalca in obrtnika.

Pozivljamo zategadelj poslance SKS., da še nadalje z isto vnemo in isto vztrajnostjo nadaljujejo boj za politično in gospodarsko osamosvojitve slovenskega kmetovalca in obrtnika, brez ozira na vse podle kleveče nam nasprotnega časopisja.

V boj za Staro pravdo!
Nato je s kratkim zaključnim govorom tovariš Koman končal sijajno uspeli tabor.

„Protiverska“ ustava.

Dobrovski župnik pripoveduje svojim ovčkam, da je v ustavi določilo, po katerem je prepovedano obdajanje škofov z Rimom. Zopet drugod govori, da je po ustavi prepovedan v šoli verki pouk otrok. In na tihem se šepeče prav rado, kako je naša ustava protiverska in zategadelj zgrešena.

Kmetijska propaganda med mladino v Ameriki.

(Dalje.)

7.) Glavne točke pravil za kmetijske klube so te-le:

a) člani kluba postanejo lahko vsi pripadniki mladine v starosti med 10. in 18. letom, katerim dajo za to potrebno dovoljenje starši.

b) Za ustanovitev kluba je treba vsaj pet članov.

c) Vsak klub mora imeti svoj odbor, obstoječ iz predsednika, podpredsednika, blagajnika in tajnika, kateri se izvolijo izmed članov kluba na vsakoletnem občnem zboru.

d) Vsak član kluba mora opravljati kako domače delo, ki si ga izbere sam in izvrši sam po navodilih propagandnih organov.

e) Člani kluba imajo vestno proučevati strokovna navodila, ki jih izdaja propagandni oddelk poljedelskega ministrstva in se pri delu po njih ravna.

f) Vsi klubovi člani se morajo udeleževati mesečnih klubskih sestankov in drugih prireditve.

g) Člani kluba so dolžni razstavljati del svojih pridelkov na skupni razstavi, katero prirede klubi vsako leto.

h) Vsak član kluba dobi klubsko legitimacijo in kokardo — štiripere-

Vse te govornice pa niso nič drugega kakor neoprostljiva nevednost ali pa grda laž. Ustava je bila razglašena že pred mesecem dni, tako da je imel pač vsakdo prilike in časa dovolj, jo prečitati in vsled tega prenehati z lažmi o ustavi. Da pa končamo vendar enkrat za vselej laži o protiverski ustavi, hočemo danes navesti, kaj naša ustava glede verstva in ver določuje.

Člen 12. ustave pravi:

«Svoboda vere in vesti je zajamčena. Usvojena veroizpovedanja so enakopravna pred zakonom ter smejo svoj verozakon javno izpovedovati.»

«Usvajajo se one vere, ki so v katerikoli delu kraljevine že pridobile zakonito priznanje.»

Pri nas je usvojena vera rimskokatoliška. S tem sta naši veri priznani popolna svoboda in popolna enakopravnost. Zaradi tega določuje ustava, da «usvojene in priznane vere urejajo samostojno svoje notranje verske posle ter upravljajo svoje zaklade in fonde v mejah zakona». S tem je torej zajamčena popolna avtonomija cerkve.

In sedaj poslušajte, gospod dobrovski župnik, kako grdo neresnico ste natvezili svojim ovčkam. Peti odstavek člena 12. ustave se namreč glasi tako-le: «Usvojene in priznane vere smejo vzdrževati zveze s svojimi vrhovnimi verskimi poglavarji tudi izven državnih mej, kolikor to zahtevajo duhovni predpisi posameznih veroizpovedanj. Način, kako se vzdržujejo te zveze, se uredi z zakonom.» Govorjenje torej, da prepoveduje ustava škofom obdajanje s papežem, je grda laž.

Ustava pa skrbi tudi, da morejo posamezne vere gnotno uspevati, ker pravi: «V kolikor so v državnem proračunu določeni za verozakonske svrhe izdatki, se morajo med posamezna usvojena in priznana veroizpovedanja deliti sorazmerno s številom njih vernikov in z dejansko dokazano potrebo.» S tem je priznana, da mora država skrbeti za verske potrebe, toda na drugi strani je tudi preskrbljeno, da ne more nobena vera izrabljati državne podpore.

Pa tudi govornice o brezverski šoli so popolnoma brez vsake podlage. V členu 16. je namreč rečeno: «Verski pouk se daje po želji roditeljev, odnosno varuhov, ločeno po veroizpovedanjih in v soglasju z njih verskimi načeli.» To določilo ustave je tako jasno, da ne potrebuje nobene razlage.

Potrebno pa je omeniti še neko važno določilo, tičeče se verskega pouka v šoli. Ustava vелеva namreč, da morajo «vse šole razvijati duh verske strpljivosti». To moderno določilo moramo samo pozdravljati, ker verski boji se ne smejo obnoviti.

Če daje ustava veram pravice, je pa tudi čisto naravno, da jim nalaga gotove dolžnosti. In ena izmed teh glavnih dolžnosti je obsežna v takozvanem «kancelarografu», ki se glasi:

«Svoje duhovne oblasti ne smejo verski predstavniki pri bogoslužju ali s sestavki verskega značaja ali drugače pri izvrševanju svoje službene dolžnosti uporabljati v strankarske namene.»

Kdo izmed poštenih in za Kristusa ideale res vnetih duhovnikov more nasprotovati tej določbi? Kdo je za to, da bi izrabljali sveto vero v strankarske namene? Ali ne zasluži tak človek, da se ga kaznuje, in ali ni pravilno, da proti takemu človeku nastopi država?

Poštenjaki, presodite in izrecite svojo sodbo!

Če pa štiti ustava popolnoma vere, pa je na drugi strani tudi potrebno, da štiti posameznika. In tudi to nalogo izpolnjuje ustava v polni meri, ko pravi:

«Nihče ni dolžan javno izpovedovati svoje verske prepričanje. Nihče ni dolžan sodelovati pri verozakonskih dejanjih, svečanostih, obredih in vajah razen ob državnih praznikih in svečanostih in kolikor to odredi zakon za osebe, ki so podložne očetovski, varstveni in vojaški oblasti.»

Ta določba je silno potrebna za vsako državo, ki hoče veljati za svobodno. Če Bog je dejal, ne sodite, da ne boste sojeni, in če kdo ne vrši svojih verskih dolžnosti, je to le stvar njegove vesti in ne skrb države. Če se sili koga k verskim obredom, ni to nič drugega kakor vzgajanje hinavcev.

Končno moramo omeniti še neko določbo ustave, ki je naravnost državna potreba, in sicer določbo, da se nihče ne more oprostiti svojih državljančin in vojaških dolžnosti in obveznosti, sklicevaje se na predpise vere. Zašli bi naravnost v anarhijo, če ne bi bilo te določbe.

Razložili smo vse glavne določbe ustave, ki se tičejo posameznih ver. Iz njih mora vsakdo izprevideti, da so veram zajamčene popolna svoboda, enakopravnost, avtonomija, svobodno obdajanje z verskimi poglavarji tudi izven državnih mej, da je tako za verski pouk v šolah kakor tudi za gnotni obstoj ver poskrbljeno, da pa je tudi vsaka zloraba vere onemogočena.

Sedaj pa sodi, pošteno krščansko ljudstvo, če je naša ustava res tako brezverska, kakor lažejo nekaterniki, ker so vsled strankarske strasti pozabili na resnico!

Kadar ne vladajo samostojni...

Prav poučen slučaj, kako je preskrbljeno za koristi občine, če vladajo v njej nesamostojni kimovci SLS., nam daje občina Jurklošter.

Leta 1918. je umrl v Jurkloštru, občini v laškem okraju na Štajerskem, župnik Tribnik. Glasom zapuščinski ubožni zaklad iz njegove zapuščine K 6641-07. Župnikovo zapuščino je prevzel njegov nečak, ki jo je tudi izplačal. Ker pa sta v občini Jurkloštru dva ubožna zaklada, občinski in župnijski, je pošta pomotoma dostavila župnijskemu ubožnemu zakladu denar, katerega je prejel župnik Blaž Brdnik.

Župnik je dobro vedel, da je spravil tuj denar, toda vseeno je lepo molčal in ga obdržal za svoj zaklad. Občina je dobila od sodišča obvestilo, da je bil denar odposlan, toda denarja seveda ni prejela, ker je bil oddan, kakor je dognalo sodišče, župniku Brdniku.

Med tem so bile občinske volitve. Vsled neoprostljive nerodnosti naših pristašev je bila prepozno vložena li-

Ali ste že nakupili srečke Sokolske efektne loterije v Novem mestu? Žrebanje bo dne 20. avgusta t. l. Glavni dobiček 60.000 kron. Srečka 1 dinar.

sta SKS., vsled česar je prešla od nekdanja napredna občina jurklošterska v klerikalne roke. To je izkoristil župnik ter sklical nove občinske odbornike k sebi, na kateri je dosegel, da je podpisal novoizvoljeni (toda ne še potrjeni) župan Jakob Blatnik izjavo, v kateri se v imenu občine odpoveduje zapuščini, katero prepusti župnijskemu ubožnemu zakladu. V tej izjavi se končno tudi obljubuje, da se bo za prikrajšane občinske ubožce skrbelo na drug način in da se bo priredila tombola, na katero se vabi tudi slavna sodnija (!).

Jasno, da se naivnemu, da ne rečemo kaj drugega, povabilu sodnija ni odzvala, znano pa tudi ni, če se je obljubljena veselica res vršila. Na vsak način pa občina ni prejela nobenih prispevkov iz dohodkov tombole, oziroma veselice.

Tako so kimovci občino spravili ob njen denar. Take so posledice, če vladajo v občini ljudje, ki ne mislijo s svojo, ampak s tujo glavo. Tako pride nesreča nad občino, če občani ne store svoje volilne dolžnosti.

Cudimo se državnemu pravništvu, da se za stvar prav nič ne zanima. Vsekakor pa zahtevamo, da stori okrajno glavarstvo svojo dolžnost, to je, da prisili župnika, da izroči denar občini.

Nujno pa je tudi, da politično oblastvo razveljavi spredaj omenjeni sklep občinskega odbora, ker je očitno v škodo občini.

Jasno je tudi, da se takim kimovcem ne sme zaupati občinskega gospodarstva. Volilni red daje pasivno volilno pravico samo možem, v občini jurklošterski pa so v občinskem svetu šalobarde in ne možje, ker drugače ne bi mogli kaj takega skleniti.

Naše poslance pa pozivljamo, da se za vso zadevo zanimajo in da izposlujejo pri pokrajinski upravi odreditev nove občinske volitve.

Vsem kmetovalcem bodi ta primer v resno svarilo, kako je preskrbljeno za občinske koristi, če vladajo v občini nesamostojni, klerikalni kimovci.

V Srbiji.

(Napisal B. Skalický.)

Po sedemnajsturni romantični in krasni vožnji po veličastnem veletoču Dunavu nas je pristalo v malem pristanišču Prahovu v srbski Krajini, ne daleč od bolgarske meje, dvajset vinarskih strokovnjakov, med temi šestnajst prečanov (izvunsrb-skih). Po polurni vožnji z vlakom smo dospeli v okružno mesto Negotin, od tam pa zopet po polurni vožnji z vozom v državno vinarsko-sadlarsko šolo v Bukovu, da se posvetujemo in sklepamo o najvažnejših vprašanjih vinarstva, kletarstva in vinskega prometa v vsej državi.

Iz vsake pokrajine naše širne države je poročal po en strokovnjak o vsakem posameznem vprašanju, razvijala se je zanimiva razprava in sklenili smo marsikaj važnega, kar bo tako vladi kakor njenim organom vodilo pri delovanju za procvit našega vinogradništva, kletarstva in vinske trgovine.

Vinarsko-sadlarska šola v Bukovu obstoja že nad 30 let. Nahaja se na posestvu starega bukovskega mo-

našira (samostana), katerega poslopje in crkva sta ne daleč od šole.

Dasi je trpela šola mnogo vsled vojne, je vendar v lepem redu, dobro opremljena s potrebnimi učnimi pripomočki in, kar je najbolj razveseljivo, dobro obiskana. Stosedemnajst krepkih, čilih kmet-skih mladeničev jo obiskuje, resnost in veselje do stroke jim žari iz oči. Šola je triletna in vključuje temu tako obiskana. Toda pri nas? Ako naj pošlje naš kmet sina za eno leto v kmetijsko šolo, ki mu naj da čvrsto strokovno podlago za vse življenje, ima tisoč izgovorov: potrebuje ga za delo, ne more ga pogrešati, stane preveč itd. Zategadelj tudi vse naše kmetijske šole trpe na pomanjkanju učencev. Ali ni to žalostno? Ali smo res tako daleč pred Srbi, kakor se radi ponašamo? In naša mladina? Ali ni vnetja za vse drugo, samo za pouk, izobrazbo in napredek ne? Kam plovemo?

Ob zaključku konference, preden smo se poslovili od Bukova, nas je povabil arhimandrita (predstojnik samostana) na ogled starinskega samostana, ki stoji že od trinajstega stoletja. Ko smo se približali samostanu, so pričeli zvoniti z vsemi zvonomi. Spogledovali smo se, ali ne velja to nam? Stopili smo na dvorišče; na cerkvenem pragu nas je čakal gospod arhimandrita v polnem ornatu z bogatim starinskim križem v roki in nas — po večini katoličane — pozval v pravoslavno crkvo. Pred oltarjem nas je nagovoril, pozdravil nas kot brate v Kristu, kot brate Jugoslovane, ter izrazil svoje veselje, da more pozdraviti ravno reprezentante vinske stroke v državi, saj si je vino izbral sam naš Izveličar, da v njem vpodobi svojo sveto kri. — Po pozdravu smo si ogledali samostan, ki smo ga po kratkem okrepčilu zapustili zopet ob zvokih vseh zvonov. Sedaj nismo več dvomili, da pojo zvonovi nam na čast.

Lepa slovanska gostoljubnost in verska strpnost srbskega duhovnika sta nas naravnost ganili. In pri nas? Pri nas bi gotovo v takem primeru vse vpilo: «Vera je v nevarnosti!» — Kako daleč smo v tem oziru še za brati Srbi! In vendar je njih vera prestala veke trpljenja pod groznim turškim jarmom, ne da bi se okrnila, ne da bi se izneverila Kristusu. Tam je samo vera, ne pa gospodoželjnost klerikalizma.

Odšli smo in podali smo se v srbska sela: Rogljevo, Rajac in druga. Povsod ista gostoljubnost. Praznično razpoloženje naših bratov, srbskih seljakov (kmetov). Povedli so nas v lepo urejene in naravnost vzorno oskrbovane vinograde in nas končno sprejeli v svojem «saboru». Zidanice (kleti) vse vinske gorice so na enem kraju in tvorijo malo selo. Sredi njih pod visoko in košato lipo ali murvo je «sabor». V z nizkim zidom, ki služi obenem namesto klopi, ograjenem prostoru se je pričela ob improviziranih mizah gostija v krogu prijaznih vaščanov. Navzočni so bili le možje, žene so se držale v spoštljivi oddaljenosti. Žena čisla

da ostane vsak član v klubu vsaj štiri leta.

Program štiriletnega tečaja je takle:

I. leto.

a) Demonstracije:
1.) Pridelovanje kake domače rastline.

b) Kmetijska vzgoja (teoretično):
1.) Navodila za delo.
2.) Praktična navodila v zvezi z demonstracijami.

3.) Pouk o setvi in izračunavanju množice pridelka in cene pridelku.
4.) Vodstvo dnevne beležnice o domačem delu.

II. leto.

a) Demonstracije:
1.) En poljski pridelek.
2.) Reja ene živali (prasiča).

b) Kmetijska vzgoja:
1.) Navodila za delo.
2.) Poročila v zvezi z demonstracijami.

3.) Pouk o pridelovanju rastline in reji živali ter izračunavanje dohodkov.

4.) Vodstvo beležnice o pridelovanju rastline in reji živali (prasiča).

III. leto.

a) Demonstracije:
1.) Pridelovanje ene rastline.

2.) Reja ene ali več domačih živali.

3.) Hlev za živino.

b) Kmetijska vzgoja:
1.) Navodila za delo.
2.) Poročila v zvezi z demonstracijami.

3.) Pouk o gojitvi rastlin, živinoreji in hlevih.

4.) Pouk o organizacijah in združništvu.

5.) Vodstvo dnevne beležnice o gojitvi rastlin, živinoreji in napravi modernih hlevov.

IV. leto.

a) Demonstracije:
1.) Pridelovanje ene rastline.
2.) Reja ene ali več živali.

3.) Staje za živino.

b) Kmetijska vzgoja:
1.) Navodila za delo.
2.) Poročila v zvezi z demonstracijami.

3.) Pouk o demonstracijah.

4.) Pouk o združništvu in organizacijah.

5.) Beležnice o gojitvi rastlin, živinoreji, združništvu itd.

To je izključno gospodarski program, poleg katerega pa se izvršuje še drug važni program, ki sledi in je velikega prosvetnega in socialnega pomena.

(Dalje prihodnjic.)

moža in ga spoštuje kot gospodarja in glavo rodbine, kot radnika (delavca) in bojevnik. Ne ga spoštljivosti ji nihče ne vzame in ni ga pogumneža, ki bi si upal škuvati ženo proti možu, kar vidimo iz umazanih političnih nagibov dan na dan pri nas. Ali je srbska žena res za našo ženo? Uvažujte! Toda kjer je veselje, tam je kmalu cigan z gosli, kolo, navdušeni govori in pozdravi. Zares krasen večer je bil, kakor jasno, zvezdnato božje nebo nad nami.

Nočevali smo v vasi, v priprostitih, toda snažnih kmetijskih hišah, čeprav so tla v njih večinoma iz ilovice. Drugi dan so nas spremili seljaci na kolodvor. Iskreni, mirni, a prijazni, ljubeznivi in odločni, brez zvijače in omahovanja.

«Znaš gospodine, dobro si mi došao», mi je rekel eden. «Vrlo me veseli, da si počastio mojo kučo! Neču ja te zaboraviti». Kako priprosto, iskreno — slovansko!

Na polju žanjejo, mlatijo s parnimi mlatilnicami, na livadah se pase lepa živina, pastirji pojo svoje otožne pesmi, iz katerih zveni vse neizmerno trpljenje, ki ga je preстал srbski narod od Kosovega polja do konca zadnjega, groznega svetovnega klanja, čigar sledove vidiš tu pri vsakem koraku. Pa pogum mu ni upadel, prišel je dan svobode. Sedaj mu je dana priložnost, da se prosto razvija, da «radi» (dela) na svojem gospodarskem in kulturnem napredku. Volja, železna volja, je tu, da hoče napredovati, prirojena inteligenca in pogum mu svetila iz oči, najboljša jamstvo, da bo res napredoval, da bo hitel za bratoma, Hrvatom in Slovencem, z velikanskimi koraki. Kdo jamči, da ju ne prehitijo? Zato, bratje, manj govorjenja in več dejanj! Le delo nas spasi, ne pa pravljica o balkancih in balkanizmu in ne farizejsko zavijanje oči in napihovanje. Ali poznate pravljico o žabi, ki se je napihovala toliko časa, da je počila? Glejmo torej, da bomo res prvi v boju za kulturo in napredek, da bomo svojim bratom res za vzgled! Toda zato je treba dela, dejanj in ne bahanja ter praznih besedi, ali celo zasmehovanja svojih sobratov po krvi in rodu, kakor se to žalibože pri nas čisto dogaja.

Vesti iz Dolnje Lendave.

Kaj mično mestce je naša Dolnja Lendava! Obmejno mesto, ležeče komaj 20 minut od državne meje, ima romantično lego, tlakovano glavno ulico, dosti krivosov, še več madžaronov in vnetih madžarskih iredentstov ter «našincev», ki so — izjemam čast! — žal vse drugo prej, nego ponesni, neustrašivi nositelji naše narodne in državne misli. In še nekaj: Lendava ima svojo železnico, vodečo preko Čakovca v notranjost naše države, za kar jo, dasi se promet ne razvija v tisti popolnosti, kakor bi bilo železi, pač marsikateri prebivalec ostalega Prekmurja zavida.

Se nebroj drugih zanimivosti bi se moglo naštetih iz Dolnje Lendave, toda za enkrat le nekaterim stvarim nekoliko pozornosti!

Državna pripadnost Dolnje Lendave je dandanes izjuna govora. Hvala Bogu! Trianonski mir je podpisan, ratificiran, ratifikacijske listine izmenjane. Delokrog razmejnitvene komisije je omejen na razsežnost bivše demarkacijske črte, iz česar sledi, da morejo biti le tu ali tam potrebne mejne popravke povsem krajevnega značaja. In pika! Na morebitne teritorialne kompencacije za Doljno Lendavo na drugem mestu naša država ne bo pristala in ne sme pristati — tem manj za kraje, ki so spadali naravno in narodnostno a priori k nam! Sicer mislimo, da ima tu važno besedo naša vojna oblast, katero je gotovo tudi izrekla.

Dolnja Lendava je torej naša. In pomilovalen je naš pogled na madžarske in madžaronske backe, ki sanjajo v svoji megalomaniji o tem, da bo drugde, ki verujejo v obnovitev neokrnjene madžarske krone. Sanjače te vrste, kolikor so tostran meje, bo treba enkrat za vselej na primeren način poučiti, da so naši državljani, da morajo biti kot taki brezpogojno lojalni in da bodo le v tem primeru delovali državljanskih pravic in ravnopravnosti. Pseudogospodi Atilovega potomstva bi se moralo dalje nasvetovati, da skričijo svojo prebujeno domišljijo na oni minimum, ki je zanje in za nje enake dopustljiv in sprejemljiv; zlasti pa naj opusti namišljeno vlogo «Herrenvolka», ki ji ne pristojajo in ki jo dela — kakor bi podal to oceno vsak, recimo neplemenit, sodržavljani druge narodnosti — infernojnega, nego je v resnici.

Koncem meseca junija t.l. je bila razkrita tu velikopotezna in dobro organizirana zarota proti naši državi in v času od dne 26. do dne 28. junija je

bil nameravan nasilen prevrat. Pa o tem je «Kmetijski list» svoječasno že poročal.

Nelojalneži, od prvega do zadnjega, to bi vam bilo rajalo srce nad ubogimi jugoslovanskimi žrtvami, ako bi se bile vaše drzne, nesramne nakane posrečile! Toda otročji ste bili pri vsem tem vendarile! Ste li upali doseči trajen uspeh vi in par capinov iz orszaga? No, no, vaš račun ni bil tudi račun kremlarjev in kolovodje naše željno pričakovane akcije razmišljajo danes pri račetu, ali je bil neuspeh «taktična ali strategična» pogreška ali vse obenem.

Gospoda, roke proč od naše države! Ali ubogaj in bodi lojalna in računaj z duhom časa, ali pa hajdi s svojim «pinkelnom» v svoj oboževani orszag! Saj ni daleč! V nasprotnem primeru pa vedite, da so tla vroča in da bi vam začelo lahko enkrat goreti pod nogami, kajti mi poznamo vaše firme in vemo tudi, da vas bo še dosti, ki imate sicer kosmato vest, pa ste še svobodni. Torej ali — ali! Volite gospoda!

Dolnja Lendava ima precej uradništva, saj je sedež raznih oblastev; ima nekaj zasebnikov (trgovcev itd.) iz ostale Slovenije, mnogo prekmurskih slovenskih meščanov in zadnji čas je dobila celo nekaj primorskih beguncev, drugi so Madžari, oziroma pomadžarjeni Slovenci.

O klici madžarskih rovarjev proti nam in naši državi smo izpregovorili že prej. Domačini Prekmurci so v narodnem oziru nestanovitni, še neutrujeni, kar je razumljivo. «Našinci» pa so žal, če ne narodnolomni, pa vsaj za obmejne kraje premalo aktivni v delu za probujanje narodne in državne zavesti med tukajšnjim ljudstvom. Imamo take, ki so v besedah rodoljubni velikani, v dejanju pa pritlikavci. Tu imamo zopet nekaj plemenskih separatistov z obzorjem, ki ne seza niti do jutri, tam skupino političnostrankarskih partizanov, za katere je njihova stranka začel tek in konec vsega. Vse za stranko, to je njih nesrečno geslo, pa če delajo pri tem tudi narodne grehe, kaj jim mar! Kratko: malo ljudi imamo, ki bi stali, prežeti čistih narodnih idealov, svoji domovini nesebično in z zanosom vedno in povsod na razpolago, jo ljubili ter čuvali njeno čast, da ostane neokrnjena.

In kdo izrablja našo notranjo neslogo bolj nego Madžari sami! Dasi jim je nekaj peklenških nakan zoper nas prav gladko izpodletelo (čast naši vojski in orožništvu!), vendar imajo gotovi ljudje, ki uživajo našo gostoljubnost in so še svobodni, drzno čelo, da nastopajo sirovo proti nam, negirajo naš jezik (češ da smo mi ukradli besedni zaklad madžarskemu zakladu), kritizirajo javno našo upravo in sploh vse, kar je jugoslovansko. In baje imamo nekaj akademskih «našincev», ki so s temi ljudmi v prijateljskih stikih in ki se niti malo ne sramujejo trobiti v njihov rog, poslušati njih podlo in nestvarno kritiko, da, ki si dajo opljuvati celo najdražje, kar naj bi posedovali: svoje narodne svetinje. Tu pa bi se moralo nehati vse! Ako smo izdajicami, izdromotki te vrste, do sedaj priznavaš, v bodoče bo treba z njimi na javen sramotilen oder, kajti naše narodno jedro moramo ohraniti zdravo in čisto, ker samo ono nam jamči našo boljšo narodno in državno bodočnost.

Pokrajinske vesti.

(Zaradi smrti kralja Petra) smo morali v zadnjem hipu preurediti vsebino številke, vsled česar se je njeno izdajanje nekoliko zakasnilo. To v blagohotno vednost svojim cenjenim naročnikom. — Uredništvo.

(Donese k poglavju o naši žurnalistiki.) Nemški in italijanski socialistični listi so prinesli skoraj dobesedno enako kričeve vesti, kako so pri nas preganjani komunisti. Samo v Beogradu je bil zaprtih 14.000 delavcev in da se zaprti komunisti strahovito mučijo. Za vsakega pametnega človeka je jasno, da so vse te vesti nalašč sfablicirane samo za to, da bi diskreditirale našo državo, ker odveč je poudarjati, da je vse od konca do kraja izmišljeno. Kljub temu pa prinaša «Jugoslavija», glasilo narodnih socialistov, te vesti kot resnice in jugoslovanski list se ne sramuje, da dela na podstavi hujskaških in lažnivih vesti naših najzagrizenejših narodnih nasprotnikov komentirja. Kje so časi, ko so bili slovenski uredniki stebri rodoljubja?

(Poslanec Brandner) se je v nedeljo na shodu v Hrastniku zaletaval tudi v naše poslance. Mi se z blebetavim fantom ne bomo pričali vsaj tako dolgo ne, dokler ne bo mogel reči, da sta z Deržićem storila za svoje volilce vsaj stoti del istega, kar so storili naši poslanci za samostojne kmete.

(Darila.) Za naš tiskovni sklad se je nabral na shodu SKS. pri Sv. Marjeti ob Pesnici v Krambergerjevi gostilni 300 kron. Živeli darovalci! Posnemajte jih! — Dalje je nabral za isti namen tovariš Lipovšek, predsednik okrajnega odbora SKS. na svojem domu pri domači zabavi 300 kron. Živeli nabiraleci in darovalci. — Tovariš

Vollmeier v Selnici ob Dravi je nabral istotako za naš tiskovni sklad 500 kron. Vsa čast njemu in zavednim Selnčanom!

(Za naš tiskovni sklad) so darovali tovariši Joško Rajh, Mota, Korošec, vsi v Gornji Radgoni, ter krajevni odbor SKS. pri Sv. Juriju ob Pesnici lepo vsoto 1170 kron. Živeli zavedni darovalci, ki naj bi našli obilo posnemovalcev!

(Državna vinarska, sadjarska in poljedelska šola v Mariboru) je končala dne 30. julija svoje 49. šolsko leto. Vsi drugoletniki, 27 po številu, so dovršili šolo s prav dobrim, mnogi z odličnim uspehom. Večina absolventov se po vrne na kmetije staršev, kar je najbolj razveseljivo. Nekaj jih pojde v tujo službo, v kmetijsko, vrtnarsko ali kletarsko prakso. Vsled agrarne reforme so službe na graščinah vedno redkejše in slabše ter za bodočnost sploh ni več računati nanje. Nekateri absolventi se hočejo gospodarsko osamosvojit na ta način, da bodo vzeli za napravo matičnjakov, trtnic in drevesnic primerna zemljišča v zakup. Želeli bi bilo, da jim pri tem olajstva pomagajo. Razen 27 drugoletnikov je šol zavod še 17 prvoletnikov in 5 praktikantov. Prihodnje šolsko leto se bo pričelo dne 16. septembra. Priglasilo se je že lepo število kmetijskih mladencev, nekaj celo iz drugih pokrajin države, iz bližnje severne meje pa nobeden. Protestantski naseljenci nad Mariborom pa pošiljajo svoje sinove v avstrijski Silberberg pri Lipnici, da se nasrkajo tam sovražstva do nas. Tako se izpodirva slovenski obmejni kmet z domače grude. — Prošnje za sprejem učencev v mariborsko šolo je treba vlagati do dne 20. avgusta. Natančni pogoji so objavljeni v 13. številki «Kmetovalca» z dne 15. julija t. l.

(Dobrova.) Odkar je na Dobrovi za župnika Peter Hauptman, nimamo drugega kakor prepire, tožbe in sovražstva in knalu ne bosta živila niti dva sosedata več v prijateljstvu. Najljubše delo je župniku hujskanje sosedata proti sosedu in stiskanje denarja iz revnega prebivalstva. Kot predsednik posredovalnega urada bi moral pač drugače skrbeti za svoje v dušno pastirstvo mu izročene ovčice, ne pa tako, kakor sedaj dela. Denarja nima nikdar dovolj; tako je zahteval od nekega delavca, da mu mora za izpregled oklicev plačati znesek 2000 K, češ da to so stroški za papeževo delo. No, končno se je moč zadovoljil za to mukotrpno delo z zneskom 310 kron. Mi svetujemo župniku Hauptmanu, naj se vendar enkrat zave, da tako delovanje ne pristaja božjemu nametniku. Namesto da bi oznanjeval ljubezen in mir, seje sovražstvo in prepir. Ni se potem čuditi, če je vera v nevarnosti, saj jo njeni služabniki sami spravljajo ob kredit.

(Z Vrhnike.) Na Vrhniki imamo tri duhovnike, od katerih je le eden dušni pastir. Ta je dobil sedaj kar nepričakovano odlok, da je premeščen v Semič na Dolenjskem. Vsa občina silno obžaluje odhod tega gospoda in želi, da ostane na Vrhniki in da odide na mesto njega v Semič raje kdo drugi. Prav iskreno prosimo pristojno cerkveno oblastvo, da vpoštevata to soglasno željo prebivalstva.

(Dajte nam selskega poštarja!) Vas Ivanje selo pri Rakeku šteje 48 hiš in je oddaljena od pošte na Rakeku le kakih 20 minut. Vaščani pa dobivajo pošto komaj enkrat na teden, ko grede ob nedeljah sami ponjo. Časopise vzame tako, kdor hoče, na pravi naslov pa pridejo šele čez več dni ali pa sploh nikoli. Kadar je šola, raznašajo pošto šolski otroci, ki pa polovico pošte uničijo. Ta nered mora prenehati. Živimo ob železniški progi, do svoje pošte pa pridemo le slučajno! Vprašamo pošto ravnateljstvo, če so morebiti šolski otroci tudi njeni nastavljenici? Zahtevamo z vso odločnostjo, da vendar enkrat začnemo dobivati redno vsak dan svojo pošto, in sicer po selskem poštarju iz Rakeka. Red mora biti in takih nerednosti ne bomo trpeli! — D a v k o p l a č e v a l c i z Ivanjega sela.

(Železniki.) Dne 8. avgusta 1921. smo pričeli zidati Sokolski dom. Mnogo vztrajnega dela je bilo treba, da je prišlo do tega. O potrebnosti «Sokolskega doma» za kraj in splošnost ne bomo govorili, ker je to jasno za vsakega trezno mislečega Jugoslavana. Manjkajo nam pa denarna sredstva in zato prosimo najširšo javnost: Prispevajte po svojih močeh k tej stvari, bodisi z denarjem, bodisi z drugim! Še posebej pa se obračamo do naših železnikarjev in drugih rojakov iz Selske doline, ki žive izven svojega rojstnega kraja po naši ljubi domovini, da se nas spomnijo ob tej priliki. Sprejme se hvaležno tudi najmanjši dar, ki naj se pošlje na «Telovadno društvo, Sokol» v Železnikih.

(Nasilstvo samostojnežev v Trzinu na Dolenjskem.) Pod tem naslovom je priobčil «Slovenec» dne 6. t. m. dopis, v katerem opisuje znani pisec «krivično» zasego prostorov v hiši tukajšnjih hranilnice in posojilnice v prid poštneurnu uradu. Stvar je sledeča: Tukajšnji poštni urad je imel v hiši začasno stanovanje, ki je bilo tako glede stanovanja samega kakor tudi glede varno-

sti popolnoma nezadovoljivo. Samooobsebiurnevno ni moglo pošteno ravnateljstvo še dalje trpeti nedostatk in je zato že lansko leto grozilo občin, da ji vzame pošto, če ne dobi urad primernih prostorov. Ker pa je bilo nemogoče ujeti v mali vasi takoj primeren stanovanje, je županstvo prosilo ravnateljstvo, naj potrpi, da se v doglednem času preskrbi primeren prostor. Tak prostor pa je samo v hiši posojilnice, ki ga je začetkom meseca julija izpraznil neki mizar. Ko je pa za to zvedelo pošto ravnateljstvo, je dalo potem poverjeničstva za socialno skrbstvo zaseči omenjeni prostor v prid poštneurnu uradu. K zasegi prostorov, pri kateri naj bi se domenilo glede znatnih popravil, je bil povabljen tudi gospod župnik Vidmar kot tajnik posojilnice. Le-ta se je povabilu sicer odzval, toda namesto da bi se udeležil dogovora, je brez vsake besede negetiral ključ iz odprtih vežnih vrat ter odšel, dobro se zavedajoč, a ne meneč se za vladne ukrepe. Kdo je delal torej nasilstvo? Sedaj pa vprašamo Vas, «resnico» in pravico! Kdo je kličete celo gospoda ministra pokrajinskega namestnika na pomoč, kako bi bilo bolj pravično: Ali da si pustimo od-vzeti poštni urad, da bi moralo ljudstvo oddaljnejših hribovskih vasi hoditi po dve uri do tri ure daleč do bližnje pošte, ali da ostane hranilnica v obsežnem župnišču, kjer je sedem lepih sob in kjer je imela hranilnica skozi dvajset let za nemoteno izvrševanje svojih poslov vedno dovolj prostora. Če ste pa mnenja, da Vam je župnišče s sedmimi sobami pretesno, zakaj niste potem že prej predstavili hranilnice v hišo, ki jo ima le-ta že 15 let in ki je bila do zadnjih let vedno prazna — brez najemnika. Čemu torej zavijate resnico? Pozna se Vam, da ste navajeni starih avstrijskih in Susteršičevih časov, toda nikar ne žalujte za njimi, kajti tisti časi se več ne porvnejo, ker resnica zmagaje povsod.

(Iz zmsinske občine.) Kdor je bral «Domoljuba», se je lahko prepračil o duhovnosti naših klerikalcev. O ljudi te vrste pač ne moremo pričakovati kaj boljšega. Kdor goji v srcu zavist in sovražstvo do vsakega, ki samostojno misli, in kdor je prepričan, da je obrekovanje najlepša čednost moža in vrhu tega še višek kulture, tisti je v resnici gođen za klerikalno duhovnost. Klerikalci kar ne morejo več brzdati svoje jeze in togote ter kakor podivjana žival bijejo okoli sebe in blatijo vsakogar, ki se jim ne ukloni. Da pa ne morejo izostati posledice te podivjanosti tudi pri mladini, nam priča primer mladega orliča, katerega propalost mora z žalostjo navdajati vsakega poštenega človeka. To nam bodi v spomin, kam pride klerikalna vzgoja. Zategadelj razkužite najprej svojo smrdljivo občino, napravite red tudi v svojem društvu, kjer se dogaja marsikaj, kar ni ravno v čast takojimenovanam «katoliškim» možem, ter šele potem priprite s poboljšanjem drugih! Le trkajte se na prsi Vi, ki zlorabljate vero in ki Vam je vera le sredstvo za dosego Vaših političnih ciljev! Tudi Vas bo zadela še sodba božja!

(Na Dolu pri Hrastniku) imajo od-slej dva kaplana namesto enega, ker je samooobsebiurnevno, da ne more en sam gospod opravljati službe dušnega pastirja in trgovskega pomočnika. Dva si bosta pa prav lahko delo razdelila: Eden bo ljudem pastir, drugi bo prodajal «smir» in čez noč bo božji mir!

(Sromlje.) Dne 31. julija nas je obiskal eden naših najvplivnejših in najdelavnejših vinarskih strokovnjakov, g. kmetijski svetnik B. Skalič. — V nad dve uri trajajočem govoru nam je poljudno in temeljito pojasnil ravnjanje z moštom in vinom ter nas sploh poučil o umnem kletarstvu. Prko 120 poslušalcev je sledilo z vso pozornostjo predavanju. Naposled je g. kmetijski svetnik še prav po domače razložil nanj stavljena vprašanja. Tem potem se g. svetniku v imenu vseh sromeljskih poslušalcev najsrčneje zahvaljujemo in ga prosimo, naj nas še dostikrat obišče. Za podružnico «Kmetijske družbe» v Sromljah: M. Kos s. r. predsednik.

(Seje okrožnega odbora v Mariboru) se vrše vsak prvi četrtek v mesecu, in sicer menja se v Celju in v Mariboru. Prihodnja seja bo v Celju. — T a j n i k.

(St. Peter pri Mariboru.) Kljub vsemu nadlegovanju klerikalcev, se je vsoeno tu vršil shod SKS., ki ga je otvoril tovariš Fr. as, nakar je poročal poslanec Mrmolja. Tovariš poslanec je pojasnil temeljito delovanje naših in klerikalnih poslancev in pozval klerikalce, naj mu dokažejo isto, o čemer lažejo «Pijani gospodar» in drugi klerikalni listi. Toda navzočni klerikalci so molčali, ker jasne besede poslanca Mrmolja so jim zavezale jezik. Njim kot klerikalcem je seveda vsaka laž dovoljena, ker odveč so gotovi že v naprej, mi samostojni pa pridemo kar gorki v peklo. Toda Bog je pravičen, in lažnjivcem bo tudi priporočilo klerikalnih voditeljev presneto malo koristilo. Prihodnjim pa pride na vrsto gospod župan, ki je baje mislil mlatiti prazno

slamo. Ne vemo, zakaj bi radi mlatili prazno slamo, saj že Vaši pristasi bri-jejo norce iz Vas. Toda oprostite, ker drugiš se itak vidimo, tedaj pa bomo z Vami zvonili mi, samostojni. Ne boste več zvonili z našimi zvonovi, ki smo jih kupili vsi skupaj. Našim poslancem pa naše neomajno zaupanje. Vabimo jih le, da nas še obiščejo. — V boj za Staro pravdo! Zavedni samostojni Šentpetrčani!

(Vosek pri Mariboru.) V zadnji številki «Pijanega gospodarja» se je drznil marješki škric načeti vprašanje naše občinske volitve. Kako drzni so klerikalci, se pač najbolje vidi iz tega, da, čeprav predobro vedo, da so ravno oni sami s svojim nepravilnim nastopanjem zakrivali, da je bila prvotna občinska volitev pri nas razveljavljena, vendar kljub temu upajo javnosti o tej stvari še nasuti peska v oči. Napalajo osebe, katere v prvotnem volilnem prizivu niso stavile ne besede, ne pike, o čemer so dobro poučeni, vseeno pa zlobno zavijajo in lažejo. Predobro vedo, da so naši pristasi verovali le javnemu razglasu ter na podstavi le-tega opustili vložitev nove kandidatne liste. Klerikalci pa lažejo, da nismo mogli dobiti niti dovolj podpisov za novo kandidatno listo. No, pa o tem bomo že še izpregovorili kmalu kaj bolj zanimivega. O, da bi naš javni razglaševalec vse razglase razglasil tako glasno in dobesedno kakor predzadnje nedeljo razglas o stavljenju g. J. pod varuštvo! Poslušalci so pa vendar zamenjavali očeta s sinom. Prav dobro vemo, da bi klerikalci grozno udarili po vsakem samostojnežu, ki bi bil tako «priden in veren» sin svojega očeta, kakor je ta v tem primeru. Ali hočete, vi neutrudljivi iz-zivalci, da po vašem vzgledu objavimo zanimive resnice iz te družinske žal-igre? Zdi se nam, da nas hočete k temu prisiliti. Zategadelj bodi naš zadnji opomin: Molčite in mirujte, sicer odpremo pokrov gnojnice vaših razmer!

(Sv. Marjeta ob Pesnici.) V nedeljo dne 31. julija je bil pri Sv. Marjeti ob Pesnici pred Krambergerjevo gostilno veliki shod SKS., ki je v vsakem oziru sijajno uspel. Predsednik okrajnega odbora SKS., tovariš Lipovšek, je otvoril shod, pozdravil tovariša poslanca Mrmolja in navzočne šmarječane, ki so se skoraj polnoštevilno udeležili tega shoda, da slišijo poročilo tovariša poslanca. Nato je povzel besedo tovariš poslanec Mrmolja in poročal o delovanju vrlin poslancev SKS. Pred vsem je poudarjal potrebo, da si čim prej osnujemo temeljit gospodarski načrt, ter svaril pred zagrizeno strankarsko politiko, namesto katere zavladaj pravo bratstvo. Dalje je podal govornik obširno gospodarsko in politično poročilo. V glavnem je pojasnil navzočnim zborovalcem klerikalno avtonomijo in orisal načrt samoupravne oblasti za štajersko in Prekmurje, za kakršno se zavzema naša SKS. Z velikim odobravanjem so sprejeli zborovalci izvajanja poslanca Mrmolja, ki je izčrpno dokazal, kako je SKS. vedno in povsod na braniku ljudskih koristi, ter izrekli vsem poslancem SKS. za njih uspešno delovanje za gospodarsko povzdigo slovenskega ljudstva svoje neomejeno zaupanje. Svoje poslance le še prosimo, naj bi se ob priložnosti še večkrat oglasili v šmarjeti. Na delo za Staro pravdo!

(Sv. Juri ob Ščavnici.) V «Murski straži» z dne 29. m. m. se je neki nam dobro znani dopisun nesramno obregnil v naš shod in pa ob naše poslance. Besede: «Udari pastirja!» itd. diše preveč po naših svečnikih, da ne bi vedeli, odkod so. Mi smo samo mnenja, da bi po takih politikujočih «pastirjih» moral Gospod pač pošteno udariti in to večkrat, da bi jih spomnil na stavka: «Moje kraljestvo ni od tega sveta» in «Idite in učite vse narode...», toda ne politike, ampak molitve. Duhovnik naj bo, če hoče biti uzor svoji župniji, nad strankami, ne pa samo poslušen sluga klerikalizma. Duhovnik naj bo tudi naroden, v Jugoslaviji pa tuli zvest in dober državljani, s čimer se je ponašal v bivši Avstriji. Učite ljudi ljubiti lastno grudo, lastno državo, spoštovati našega kralja! To bo na meji Vaše najlepše delo! Ne delajte pa razdorov in pred vsem ne brigajte se za škodljivo strankarstvo! Čemu ti ogabni napadi na Drogenika, Mrmoljo in Nemca? Ali samo zato, ker niso Vaši struge? Tovariš Nemec ima vendar pravico, biti v službi politike, ker je neodvisen; duhovnik — zapomniti si gg. kaplan in župnik! — pa spada v cerkev. In še eno Vama povemo: Ljubše, stokrat ljubše nam je, da nam vladajo sami Srbi, kakor pa slovenski klerikalci, bivši Susteršičjanci. — Kaj so delali in kaj delajo klerikalci za nas, vemo, vsled česar jim ne gremo več na limanice. Slepiti hočete ljudstvo, da je SKS. kriva vseh davkov. Deca! Da je davke, ki jih imamo danes, podpisal tudi naš soobčan, bivši minister dr. Korošec, o tem čikvaže že vrabci na strehi — le Vi klerikalci nočete o tem ničesar slišati. In zakaj? Ker ste sluge laži! Da ima država primanjkljaj, se imamo vsi v znatni meri zahvaliti tudi bivšemu ministru za

prehramo, drju. A. Korošcu, ki je naročil iz Amerike silno drag in tako čisto pokvarjen fižol, da ga je zavrnila celo lačna Avstrija. Kakor vidite, vemo malo več kot Vi. Zategadelj pa pustite nas in naše poslanece pri miru! Kako obrt ali kak posel ima namreč vsak človek, ki se pošteno preživlja in iz tega se more norčevati le podlež. Tudi Vi se niste rodili s črnimi suknjami, tudi Vaši starši niso bili — baroni. Tako! S tem smo obračunali z Vami, kar se tiče v začetku omenjenega shoda. Gledali pa bomo na Vas kakor gledate Vi na nas. Eno pa prosimo osrednjo vladu: «Udari in razprši politikujoče pastirje, da zavladajo med nami mir božji!» — Samostojnež.

(Buče.) Slabo uslugo dela «Pijani gospodar» klerikalcem s tem, da nersramno obrekuje naše poslanece zaradi njih ljudskih govorov v skupščini, ker se vsak poštenjak samo zgraža, ko bere tak napis, kakršnega je priobčil «Pijani gospodar» v svoji 28. številki, kjer pravi «Kako je pisalka samostojni klarinet v Beogradu». Ampak samostojni klarinet je dobro pisalka, slabo pa so zvižgale klerikalne pisalke, ki so čisto pozabile na pregovor, ki pravi, da bi ostale modrijanke, če bi molčale. V Beogradu so bili klerikalni poslanci pač «modrijani», ker so molčali kakor grob, zato pa so doma hujskali in kričali, da so zapravili še tisti borni košček pameti, ki so si jo z molčanjem priborili v Beogradu. — Vašim obljubam, cenjeni gospodje voditelji SLS, pa ne verjemem popolnoma nič. Deset let nam že obljubljate železnico Turklaputj-Rogatec-Brežice-Novno mesto, toda še do danes ni nobenega znaka, da bi nam jo vi priborili. — Pismo, ki ga je navedel naš priljubljeni poslanec Urek v dokaz, kako hujskajo klerikalni govorniki, pa je popolnoma resnično in priobčimo ga v celoti in z imenom pisca, če ga priobčite tudi vi v svoji neslavni klerikalni zgodovini. — Sicer pa pravimo: Duhovnik se naj briga za svoj poklic in doživel ne bo nobenega napada. — Kar se tiče klerikalne naobzade, pa je odveč vsaka beseda. Saj se zgraža nad njo že ves svet. — Če bo veliki župan strankar, bomo doživeli zopet staro napako, da bo deležen pravice le njegov strankarski somišljenik, vsak drug pa bo smel le plačevati davke in nositi bremena. — O korupciji bi se dalo tudi mnogo govoriti, če bi razpravljali o klerikalni korupciji, ker take korupcije ni pod božjim solncem, kakor je v klerikalni stranki. — Glede šolstva pa pravimo: Do sedaj ljudstvo ni imelo besede pri šolski vzgoji. Od sedaj naprej pa mora dobiti besedo tudi ljudstvo, ki vzdržuje vse šole. Šolski predpisi naj bodo po vsej državi precej enaki in nikakor ne sme biti, da bi vsaka stranka predpisovala, kako se morajo učiti otroci. Vemo predbore, da bi bila potem tudi šola le za klerikalno muziko. Ker pa je te muzike sito že vse slovensko ljudstvo, zato ni več daleč čas, ko bodo ostali klerikalni voditelji brez backov, brez kimovcev in s tem tudi brez svoje armade.

(Sv. Pavel pri Preboldu.) Tukajšnji Sokol priredi v nedeljo dne 28. avgusta svojo prvo javno telovadbo, spojeno z veliko vrtno veselico, na vrtu g. Franca Vedenika. Pridite vsi, ki se zanimajo za Sokolsko delo!

Politične vesti.

(Za časa počitnic zakonodajne skupščine) ima zakonodajni odbor pripraviti material za zborovanje zakonodajne skupščine. Vsa ministrstva morajo zategadelj predložiti vse uredbe zakonodajnem odboru, ki bo poročal o njih skupščini. To svojo nalogo so izvršila vsa ministrstva in predložila na stotine naredb zakonodajnemu odboru, in sicer vse uredbe in naredbe, ki so bile izdane v času od dne 1. decembra 1918. pa do sprejetja ustave. Vseh teh naredb je 762. Največ, namreč 120, jih je predložilo finančno ministrstvo, najmanj, namreč 3, pa ministrstvo za pošto. Ministrstvo za kmetijstvo je predložilo 30 naredb, med njimi naredbo glede razdelitve čistega dobička državne razredne loterije. Zakonodajnemu odboru so bile predložene tudi vse državne pogodbe, kakor rapalska, senžermenska versejska, nejliška, trianonska in sevroška.

(Republika baranjska.) Prebivalstvo Baranje in bajskega kota bi imelo priti pod Madžarsko, ker bi morala naša vlada na podlagi trianonske pogodbe izprazniti del Baranje. Vse tamosnje prebivalstvo brez razlike narodnosti pa odločno odklanja, da bi prišlo pod madžarsko vladu, ker hoče živeti v miru in redu, ki ga more dati samo Jugoslavija. Srbi in Madžari Baranje in Baje, kapitalisti in delavci, so tako naprotili Madžarski, da se hočejo z orožjem upreti madžarski vojski, če bi le-ta vkorakala v Baranje. Ker je, kakor že rečeno, naša vlada po trianonski pogodbi vezana izprazniti Baranje in bajske kota, so proglasili prebivalci Baranje dne 15. avgusta v Pečuju srbsko-madžarsko republiko Baranje in Baje.

Kot začasna vlada se je osnoval poseben izvršilni odbor, kateremu načeluje slikar Pero Dobrovič. Odpolnaci nove republike so prišli že v Beograd s prošnjo, da bi naša vlada priznala baranjsko-bajsko republiko. Naša vlada sicer tega ne more storiti, pač pa je dolžna, da zaščiti naš življenjski pred morebitnim nasiljem madžarske vlade. Tozadnje ukrepe pa je naša vlada tudi že izdala. Srbi v Baranji bodo na ta način gotovo nekaj rešili pred madžarsko nemarnostjo. Če bi mi postopali enako, bi nam bila prihranjena katastrofa koroškega plebiscita.

(Zakon za zaščito države) ni naperjen proti socialistom kakor so napačno umevale zakon nekatere občine.

(Nove občinske volitve.) Ministrstvo za notranje zadeve je izdalo vsem občinam odlok, da imajo do dne 20. septembra izvršiti vse priprave za dopolnilne volitve za razveljavljene komunistične mandate.

(Krvavi boji v Albaniji.) Katoliški Albanci (Miriditi) so v boju z mohamedansko vladu v Tirani dosegli velike uspehe in zagnali vladne čete na vsej črti nazaj. Boji se vrše z veliko srditostjo. Na obeh straneh je obilo žrtev. Ker primanjkuje Miriditom zelo zdravniška pomoč, se nameravajo obrniti na našo vladu za pomoč.

(Med demokrati in radikali) se vrše pogajanja zaradi ustvaritve skupnega vladnega bloka. Pogajanja potekajo po zatrdilu vladnih listov ugodno.

(Poseti vladarjev.) Države male antante se pogajajo glede medsebojnih posetov zavezniških vladarjev. Kot prvi pride v Beograd predsednik češko-slovaške republike Masaryk, nato pa obišče naš vladar Bukarešto.

(Nesramne zahteve Italije.) Kljub temu, da pripada Baroš na vsak način nam, zahteva Italija uporabo Baroša za dobo 99 let. Naša vlada je to zahtevo popolnoma odklonila. Zaradi tega so prekinjena tudi trgovinska pogajanja z Italijo. Prav tako!

(Razdor med zavezniški.) Vrhovni svet je imel odločiti glede pripadnosti gorenje Slezije. Ker so zahtevali Francozi, da pripadi gorenja Slezija Poljski, Angličani pa temu nasprotovali, zahtevajo za Nemčijo vse industrijsko ozemlje, so se vrhovnega sveta prekinile. Evropski listi pišejo zaradi tega o možnosti razpada velike antante. Mi temu dosti ne verujemo, ker vemo, da so veliki preveč nenasitni, da bi se med seboj prepirali. V tem primeru bi se jim mali izmuznili in tedaj — z Bogom dobiček.

(Konec boljševiške strahovlade.) V Rusiji je imenovan vrhovni svet za pobijanje lakote, ki ima diktatorsko moč. Večino v svetu imajo izraziti protikomunisti. Na čelu sveta stoji pisatelj Gorkij, ki je odločen antiboljševik. Vrhovni svet za pobijanje lakote je pričetek boljševiškega konca. Kakor je to samo na sebi razveseljivo, tako pa je žalostno, da je moral plačati ruski narod svoje osvobodjenje z milijonskimi žrtvami ljudi.

(Polom boljševiških idej.) Proč z vojno so kričali boljševiki, ko so pričeli s svojim škodljivim delom, dali pa so ruskemu narodu najgroznejšo vojno, meščansko vojno, tekomo katere so ustvarili najstrahovitejši militarizem. Pri svojem nastopu so obljubovali boljševiki, da prinašajo vsem kruha, v resnici pa so dali vsej Rusiji glad. Govorili so, da ne priznajo lastnine, dejansko pa so uničili rusko imetje in priznali lastnino tujih kapitalistov. In ob koncu so pripoznali tudi dolgove carske Rusije. Tako so izdali vse točke svojega programa in sedaj beže z nagrabljenim denarjem v tuje države. In take razmere so hoteli nekateri vpeljati tudi pri nas!

(Grki.) ki so pričeli zopet z ofenzivo, korakajo zdaj proti Angori. Kemalistična vlada pripravlja premestitev svoje prestolnice iz Angore v Cezarejo.

Katastrofalna suša.

V 29. številki «Kmetijskega lista» sem priporočil setev krmskih rastlin, da se založimo s krmu.

Zalibog sejano seme zelo slabo in neenakomerno kali, ker ni dežja. Če bo to še dalje trajalo, se bo tudi ta rešitev izjalovila.

Dolgotrajna suša bo kmetovalce grozovito udarila.

Vsi sadeži se kar suše. Koruza rumeni, krompir in pesa se sušita, korenje in repa prav nič ne raste. Otava se je kar izgubila.

Kaj naj ukrenemo v tej hudi stiski? Po prejšnjih avstrijskih zakonih smo imeli pravico prositi za odpis zemljiškega davka. Davčno oblastvo je namreč poslalo komisijo, v kateri sta sodelovala občinski zastopnik in zastopnik kmetovalcev kot zaupnika, da sta pregledala po suši povzročeno škodo.

Ker pravijo sedaj, da je ta zakon ukinjen, zato nimamo drugega izhoda, kakor da se naši narodni poslanci soglasno zavamejo za kmetijsko ljudstvo in mu izposlušajo znatne davčne olajšave, posebno pri dohodninskih davkih, saj marsikateri kmet ne bo imel prav nobenega dohodka, ampak veliko izgubo, kar je treba gospodi povedati.

Nadalje opozarjamo vsakega kmetovalca na to, da mora že danes pokladati krmu v manjši množini in večkrat na dan, namesto da bi jo pokladal preveč na enkrat, vsled česar žival krmu ne požre in pride v gnoj.

Vsi odpadki pri mlačvi naj se spravijo za zimski čas. Če smo že danes primorani krmiti suho krmu, jo raje režimo na slamoreznic in ji primešamo tretjino slame. S slamo letos ne kaže nastiljati, ker je predraga.

S prodajo žita po možnosti čakajmo! Jako umestno bi bilo, če bi tisti, ki bo imel premalo krmu, pokosil v sedanjem času vrese in črne jagode (borovnice) v gozdu, kar se hitro posuši in pozimi jako prav pride.

Tudi mlade vejice bukev, gabra, hrasta, lip, kostanjev i. dr., posušene v kozolcih, so dobra krma za konje in delavno živino.

Ne gonite brez predarka živino na sejme, ker sami sebi škodujete, ko tlačite cene živini navzdol. S tem delate veselje le kupcu živine, ki pa jo bo vseeno drago prodal.

Cene mleku bi se morale dvigniti, da bi vsaj tako prišli na svoj račun.

Fran Malasek na Grmu.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Kmetovalci, pozor!) Zvedeli smo, da se je posrečilo naši vladi nabaviti si od čeških industrijcev večje množine najboljšega volnenga in polvolnenga zimskega blaga za obleke, in sicer po zelo nizkih cenah. Vse natančneje je razvidno iz razglasov, ki jih je poslala vlada vsem županstvom. — Opozarjamo vse svoje somišljenike, da se za stvar zanimajo, kajti tako ugodne prilike za nakup dobre in cene obleke ne bo kaj kmalu. Zategadelj ne zamudite ugodne prilike!

(Plačilni nalogi o neposrednih davkih.) Začasni zakon o proračunskih dvanajstih, objavljen v «Uradnem listu» dne 2. avgusta t. l., ne nalaga davkoplačevalcem nobenih novih bremen, ampak vsebuje nasprotno zlasti glede dohodnine in plačarine izdatne olajšave. Obenem odpravlja začasni zakon plačilne naloge. Namesto teh bodo pri davčnih uradih razgrnjeni od dne 1. do dne 15. januarja, od dne 1. do dne 15. aprila, od dne 1. do dne 15. julija in od dne 1. do dne 15. oktobra davčni izkazi za vse davčne obmere, ki se izvrše v pretečenem četrtletju. Razglasitev bo javna, tako da bo vsak davkoplačevalec pravočasno obveščen, kateri davki so mu odmerjeni. S tem bo vsakomur prihranjena pot v davčni urad. Vsak davkoplačevalec bo smel pregledati le njega zadevajoče podatke, za druge pa le, če se bo izkazal z njih pooblastili, ki bodo kolka prosti. Komur bi vseeno ne bilo jasno, kaj mora plačati, bo vložil lahko kolka prosto prošnjo na davčni urad glede podrobnih navedb davkov, katere mu bo plačati. Prošnja bo imela odločilno moč, dokler je davčni urad ne bo rešil. — Plačilne naloge bodo dobili le tisti, katerim bodo davki prvič odmerjeni. Enako se bodo izdajali plačilni nalogi tudi za davke do leta 1921. — V zvezi z odpravo plačilnih nalogov bodo preurejena tudi določila o prizivnih rokih, ki bodo potekali dne 30. januarja, 30. aprila, 30. julija in 30. oktobra. Sedaj za Slovenijo uveljavljen način razgrnitve olomnih izkazov se je v nekaterih pokrajinah naše države že sijajno obnesel in upati je, da se istotako obnese tudi pri nas, posebno, ker se je odmera kontingentirane pridobnine in dohodnine izročila zopet davčnim komisijam, v katere bodo volili polovico članov davčni zavezanci sami.

(Skrbite za zadostno zavarovalnino!) Okrajno glavarstvo v Ljubljani je izdalo ta-le vsega uvaževanja vredni razglas: «V zadnjem času se je zlasti zaradi nastale suše pomnožilo število požarov, pri čemer so se dogodile tudi katastrofalne nesreče, da so pogorele cele vasi in vse imetje kmetovalcev. Pri tem je najbolj žalostno dejstvo, da prebivalstvo pri zavarovanju proti požaru ni vpoštevalo padca denarne vrednosti in da so posestniki zavarovani proti požaru z vsotami, ki ne odgovarjajo niti dvojnemu razmeram. Pred kratkim časom se je namreč pripetilo zopet nekaj požarov, pri katerih gre škoda na milijone, a zavarovalnina znaša le nekaj tisoč kron. Prebivalstvo, posebno kmetijski posestniki, se nujno pozivljajo, da v svojem lastnem interesu zvišajo pristojno zavarovalnino. Premije, ki se plačujejo, so primeroma tako nizke, da jih bo vsakdo lahko utrpel. Predsedstvo pokrajinske uprave naznanja zato, da bo pokrajinska uprava pri vseh prošnjah za podporo pri požarih itd. vpoštevala v prvi vrsti le one prošnje, ki bodo dokazali, da so primerno sedanjim razmeram zvišali tudi zavarovalnino. Kdor pa noče sam v svojo korist ničesar storiti in se primerno zavarovati proti nesreči, naj tudi ne pričakuje, da mu bo priskočila

država na pomoč, če bi ga zadela nesreča.» Dasi so določbe razglasla malo trde, mora vendar njih pravilnost spoznati vsak razsoden kmetovalec. Zatorej skrbite za zadostno zavarovanje svojih domačij!

(Vpostavitve cenilnih komisij za dohodnino.) Volitve komisijskih članov in namestnikov se bodo vršile po vsej Sloveniji v nedeljo dne 25. septembra. Tozadevni razpis je izšel v «Uradnem listu» št. 97 in se bo prve dni meseca septembra objavil tudi po vseh občinah na krajevno običajen način. Razglas obseva vse podatke o načinu, kraju in času volitev. Za izvršitev volitev polovice komisijških članov in namestnikov so davčna oblastva sestavila volilne imenike. V imeniku so vpisani po alfabetskem redu za volilne upravičence vsi davčni zavezanci brez ozira na spol, če uživajo vse državljanske in politične pravice, ako jim je dohodnina za leto 1920. predpisana, odnosno se jim bo še predpisala, in brez uvrstitve v posamezne volilne skupine, ker tvorijo vsi davčni zavezanci enega cenilnega okraja le eno volilno skupino. Ti imeniki bodo v času od dne 22. avgusta do vstetega dne 29. avgusta t. l. razgrnjeni ob uradnih urah v prostorih davčnih oblastev. Istopnje na vpogled davčnim zavezancem. Vpogledati bodo smeli imenike samo dohodnini zavezane osebe dotičnega cenilnega okraja med navedenimi urami. Prepisovanje imenikov, oziroma naprava izvlečkov bo dopustna le, kolikor ne bo ovirala rednega poslovanja davčnega oblastva. Voliti bodo smele le osebe, ki bodo vpisane v imenike, in one, ki si bodo izposlovale vpis v imenike na podlagi reklamacijskega postopanja. Rok za vlaganje reklamacij se je določil od dne 22. avgusta do vstetega dne 29. avgusta. Vsak davkoplačevalec sme vložiti reklamacijo le za svojo osebo. Reklamacije, ki se bodo vlagale pri davčnih oblastih I. stopnje, bodo kolka proste. O njih bo odločala končnojavna delegacija. Vložitev reklamacij sama na sebi ne bo zavirala izvršitve veljavnih volitev. Po poteku reklamacijskega roka bodo smeli davčni zavezanci vpogledati v volilni imenik še nadalje do vstetega dne 20. septembra t. l. le, ako se bodo primerno legitimirali, da se jim na ta način omogoči izbrati kandidate iz kroga volilnih upravičencev.

(Prepoved izvoza krmil.) Po sklepu gospodarsko-finančnega komiteta je izza dne 10. avgusta prepovedan izvoz vseh vrst krmil, in sicer vseh vrst sena in slame, ovsu, melase, otrobov vseh vrst, krmilne repe, suhe in sveže, rezanice in repe, dobljene pri izdelovanju sladkorja, in odpadkov pri čiščenju žita. Od prepovedi so izvzete količine nastetih krmil, ki so bile natovorjene v vagonih ali vlačilcih za inozemstvo na dan, ko je stopil sklep v veljavo. Pri vlačilcih je bilo dopuščeno tovorjenje še tri dni po pravnomočnosti tega sklepa. Za dotične vlačilce, ki do dne, ko je stopil sklep v veljavo, se niso bili natovorjeni vsaj do polovice, je pa veljal predstopni sklep takoj.

(Popis živine.) Ministrski svet je odločil, da se ima izvršiti popis živine po vsej državi, potem pa se bo šele dovolil izvoz živine, ker grozi vsled suše silno pomanjkanje živinske hrane.

(Nakup prvovrstnih žrebet na Gorenjskem.) Pokrajinska uprava, oddelk za kmetijstvo, namerava nakupiti na Gorenjskem nekaj prvovrstnih žrebet, ki se bodo vzgojila v državnem žrebetišču za državne plemenjake. Konjerejci, ki imate resnično prvovrstna žrebata na prodaj, jih ponudite v nakup komisiji, ki bo nakupovala žrebčke dne 27. avgusta ob osmih v Kranju in dne 29. avgusta ob devetih v Lescah na sejnišču!

(Vrednost denarja.) Amerikanski dolar 168 kron; francoski frank 13 kron; italijanske lire 7 kron in 25 vinarjev; nemška marka 2 kroni 5 vinarjev do 2 kroni 6 vinarjev; češka krona 2 kroni 20 vinarjev; avstrijska krona 18,50 do 19 vinarjev. — Nemška marka je padla, avstrijska krona se je nekoliko zvišala, dočim je ostala naša valuta neizpremenjena.

(VI. poročilo «Hmeljarskega društva za Slovenijo».) Zalec v Savinjski dolini, sredi meseca avgusta 1921. Obiranje golding-hmelja je v polnem teku; kobule so popolnoma doraščene, imajo enako obliko in lepo barvo ter so najboljše kakovosti. Vslad dežja dne 3., 13. in 14. t. m. bo cvet poznega hmelja, četudi ne povsod, lahko prehajal v kobule in bo torej tudi ta vrsta hmelja dala vsaj deloma toliko, kolikor se je od nje pričakovalo. Mnogo prekupecev je zopet oživel tukajšnji hmeljski trg; večja množina lanskega in še starejšega hmelja se je prodala, čeprav ne silijo hmeljarji k prodaji in čakajo na še boljše cene. Letošnjega pridelka je še prav malo izgotovljenega, vendar je zanimanje zanj obče živahno; do prodaje pa še ni prišlo. Naša hmeljarna ima že obilo posla. — Društveno vodstvo.

(Hmelj.) Zatec, dne 11. avgusta 1921. Zateški hmelj iz leta 1920, se plačuje po 5000 do 5200 č. K za 50 kg, pridelke prejšnjih letnikov pa po 2000 do 3300 č. K za 50 kg. Razpo-

ženje zelo dvvrsto. — Zalec, dne 8. avgusta 1921. Nekateri večji hmeljarji so se večeraj domenili, da bodo plačevali letos za en škaf obranega hmelja po 3 K in da bodo dajali tudi običajno hrano; brez hrane pa najmanj po 4 K od škafa. Nekateri naši hmeljarji so čudaki, predprodali so namreč hmelj po 50 do 70 K za 1 kg, letošnji pridelke pa po komaj 100 K; ves pouk in vse prizadevanje «Hmeljarskega društva» sta zamanj. Zalibog!

(Trgovina s svinjami.) Ker spričo neprestane suše vprašanje koruzne žetve še ni rešeno, se je cena koruzi zvišala za 200 K pri m. st. To zvišanje cen je primoralo slavonske živinorejce k pošiljanju svinj na trg, da se izognejo velikim stroškom pitanja. Za enkrat sicer cene živim svinjam še niso občutno padle, ker se prodajajo za izvoz, vendar pa se more že danes trditi, da se bodo cene v najkrajšem času znatno znižale.

(Svilopreja v Jugoslaviji.) Pridelke kokonov sviloprejk je bil za to leto v Jugoslaviji proračunjen na 300.000 kilogramov. Po poslednjih vesteh pa bo znašal okoli pol milijona kilogramov v vrednosti 28 milijonov kron.

(Proračun poljedelskega ministra) znaša 140 milijonov dinarjev.

(Pri brzovlakih) se uvede III. razred. V resnici že skrajni čas!

(Poprava porušjenih mostov.) Ministar za gozdarstvo je dovolil, da smejo vse siromašne občine uporabljati les za popravo porušjenih mostov iz državnih gozdov po predpisani ceni.

(Poizkusi z čilskim solitrom.) Dotičnike, ki so prejeli spomladski čilski soliter za poizkusno gnojenje, opozarjamo, da vpošljejo poročilo o uspehu in o letini sploh, kakor so se svojočasno zavezali. — Delegacija proizvajalcev čilskega solitra. — Dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana, sedaj Knafeva ulica št. 15.

(Železnica preko Predila.) Italijanska vlada namerava zgraditi železnico iz Trsta čez Furlanijo na Bovec in od tam preko Predila v Trbiž. Stroški železnice so proračunani na 300 milijonov lir.

(Avstrijska krona je silno padla.) Vzrok padanju je neprestano tiskanje novih bankovcev. Tako se je samo v zadnjem tednu natisnilo zopet za 700.000.000 novih bankovcev.

(Državni dolg Severne Amerike) znaša 23 milijard dolarjev. V mesecu juliju se je zmanjšal ta dolg za 206 milijonov dolarjev. Tudi bogate države torej nimajo malo dolga.

(Efektna loterija v korist Sokolskega doma v Novem mestu.) Upravni svet je dal del dobitkov razstaviti v trgovini gosp. I. Šostariča v Mariboru na Aleksandrovi cesti. Zanimanje za to loterijo je veliko, ker nudi razen dobitkov v gotovini po 60.000 K, 30.000 kron in 20.000 K tudi krasne dobitke v zlatnini in srebrnini. Ker ima upravni svet le še nekaj tisoč srečk v zalogi in ker bo žrebanje dne 20. avgusta t. l., se narodno občinstvo kakor tudi vsa bratska Sokolska društva opozarjajo, da se srečke v večji množini naroči edinole pri upravnem svetu efektne loterije v Novem mestu, na drobno pa prodajajo srečke razne narodne trgovine in banke. Srečka stane 1 dinar.

Obrtnik.

Obrtniške vesti.

(Posojilo za obrti.) Zastopniki srbskih obrtnikov so obiskali ministrskega predsednika Pašića in ministra za finance (Kumanudija, zaradi izplačila že davno obljubljenih posojil obrtnikom. Ker je finančni minister Kumanudi izjavil, da more vstaviti znesek za posojila šele v prihodnji proračun, so izjavili zastopniki obrtnikov, da s tem niso zadovoljni, in priredili proti sklepu finančnega ministra dne 14. avgusta vse polno protestnih shodov.

(Urad «Ljubljanskega velikega semnja») razposilja zadnje dni vabila za poset «Ljubljanskega velikega semnja», ki bo od dne 3. do dne 12. septembra t. l., na vse kraje naše države. Ker nudi «Ljubljanski veliki semenj» pri priznanih nizkih cenah v Sloveniji nele najugodnejšo, temveč tudi najboljšo priliko za nakup vsakovrstnega blaga, se je nadejati poseta vseh pridobitnih krogov vse države, trgovcev, industrijcev in obrtnikov. Za naše pridobitne kroge je poset semnja toliko važnejši, ker se ga udeležijo v velikem številu tudi inozemstvo. Pred nekaj dnevi se je začel plakatirati širom kraljevine umetniški plakat kot vabilo na «Ljubljanski veliki semenj». Plakat, umetniško delo mojstra gospoda profesorja Vavpotiča, je natisnila «Mariborska tiskarna, d. d.» v Mariboru. Plakat predstavlja v ozadju Ljubljano, v ospredju pa je zobato kolo (znamenje industrije), na kateri se Merkurjeva roka z žezlom (znak trgovine) krepko opira.

(Dela na razstavnem prostoru) «Ljubljanskega velikega semnja». Ki obseza prostor nad 25.000 m², napredujejo z mrzlično naglico. Posamezni

paviljon, ki jih je okoli 30, so po večini že popolnoma dovršeni. Dosedanja dela še kažejo, da bo nudilo razstavišče nad vse pestro sliko. Prvi se bo preselil na razstavišče urad „Ljubljanskega velikega semnja“, da bo mogel že v zadnjem času pred otvoritvijo semnja poslovati na licu mesta. Zadnje dni se je pričelo tudi z montažo električne razsvetljave. Za sejamski prostor je predvidena namreč lastna električna centrala, v kateri bo parni stroj s 100 HP. proizvajal 70 amperov električnega toka. Stroj je stavila na razpolago tukajšnja tvrdka Stebi & Tuječ. Tako velika množina električ-

nega toka je potrebna, ker bo večji del razstavljenih strojev v obratu. (Ugodnosti za obiskovalce „Ljubljanskega velikega semnja“.) Vpoštevač veliki pomen tega semnja za vse naše narodno gospodarstvo, so naša državna oblastva priznala razstaviteljem in obiskovalcem jako številne ugodnosti. Obiskovalci, ki se bodo izkazali z legitimacijo in s sejamskim znakom, bodo plačali od dne 20. avgusta do dne 20. septembra t. l. za vožnjo do Ljubljane in nazaj v vseh razredih vseh potniških vlakov in vseh železnic v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, polovično vožnjo. Ako

pa bodo imeli razen tega še potrdilo ministrstva za trgovino in industrijo, da posetijo „Ljubljanski veliki semnj“, bodo od dne 3. do dne 12. septembra t. l. upravičeni vporabljeni na progi Beograd—Ljubljana tudi brzo- vlake proti polovični vožnini. Ta ugodnost bo prišla zlasti posetnikom iz vzhodnih delov naše države v prilog. Za prevoz razstavnega blaga v Ljubljano in nazaj se bo plačevala polovična železniška vožnina na ta način, da se bo zaračunilo za pot od izhodišča do Ljubljane vso tovarnino, dočim se bo blago na povratku iz Ljubljane nazaj brezplačno odprem-

ljalo. Razstavljalno blago, ki bo došlo iz inozemstva, bo uvozne in izvozne carine oproščeno, ako se bo izvozilo tekom treh mesecev po uvozu. Razen tega je priznalo obratno ravnanje južne železnice na Dunaju obiskovalcem „Ljubljanskega velikega semnja“ 50odstotni popust na vseh potniških vlakih avstrijskih prog južne železnice, ako se bodo izkazali s pravilno kolokovano sejamsko legitimacijo. Ob enem je dovolilo za razstavno blago spredaj navedene prevozne ugodnosti. Legitimacije s sejamskim znakom, ki upravičujejo imetnike do vseh navedenih udobnosti, se dobe za 25 dinar-

jev pri vseh sejamskih zastopnikih v vseh večjih mestih ali pa neposredno pri uradu „Ljubljanskega velikega semnja“ v Ljubljani.

Zahvala.

Tem pótém se zahvaljujem banki Beogradska zadruga, d. d., da mi je ob neredi, katero mi je provzročila strela, vso škodo popolno in kulantno izplačala. — Vsakemu gospodarju priporočam ta naš popolnoma domači zavarevalni zavod.

V Gudovcu, dne 25. julija 1921.

Milan Adžaga.

Kapital: K 20.000.000

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog K 6.000.000

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU
DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

IZVRŠUJE VSE BANCNE TRANSAKCIJE
NAJKULANTNEJE

DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA

Žepne, stenske, nihalne, kuhinjske ure, budiljke, zlatnino in srebrnino

kupite najceneje pri trvdki

Ivan Pakiž

v Ljubljani, Stari trg št. 20.

Pšenico, rž, ječmen, fižol

(tudi lamski) in

laneno seme

kupuje po najvišjih cenah

Fran Pogačnik,

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 36.

Sirilni prašek,

sirilni izvleček,

tekoč, z največjo jakostjo Laba dobavlja

Erich Eisenmannova

fabrikacija mlekarških pomožnih proizvodov v Mariboru.

Trgovina z železnino

Erjavec & Turk

„pri zlati lopati“

v LJUBLJANI, Valvazorjev trg št. 7

nasproti križanški cerkvi prej Hammer-

schmidt Mühleisen

Zaloga cementa in karbida.

15 vagonov dobrega travniškega sena za konje

potrebuje trgovec A. Hotko v Žužemberku. Ponudbe je poslati franko vagon Stična.

Trgovina z mešanim blagom A. Hotko v Žužemberku. **učenca** iz posprejme v uk štene hiše in z dobro šolsko izobrazbo.

Prodaja posestva.

Na prostovoljni dražbi se bo prodajalo dne 22. in 2. avgusta t. l. ob 9 uri dopoldne na licu mesta večje posestvo (54) s hišo in gospodarskim poslopjem, njivami, travniki, gozdom in vinogradom, ki je last Ivana Arha in Marije Arhove na Gorici h. št. 2 ri Krškem. Pojasnila se dobe ali pri lastnikih ali pa v notarski pisarni v Krškem.

Pohištvo,

primerno za vse sloje, trepčno izvršeno, in po ceni, kakor tudi vsakovrstna

tapetniška dela

priporočata brata Sever v Ljubljani,

Gospodarska cesta št. 13 (Kolizej).

HLODE

vsake vrste, gozdne parcele, deske in trame kupuje

lesna družba „Ilirija“

v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 8.

Pekarijo

na deželi, v večji vasi ali v trgu, se vzame v najem takoj ali pozneje

Ponudbe na upravnništvo „Kmetijskega lista“.

6' avni dobitok 60.000 kron.

Sokolska loterija v Novem mestu.

Srečka 1 dinar.

Žrebanje neprekinjeno dne 20. avgusta 1921.

Primešaj krmi Mastin!

V smislu odloka deželne vlade za kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št. 10.595, ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski izporočil dne 28. julija 1899., št. 25.255, smejo dietetično sredstvo Mastin, redilni prašek za prasiče in za vsako živino, lekarnarji, trgovci, drogist in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen v Ljubljani, dne 3. avgusta 1900., mag. opr. št. 28.561. — Ako Mastina v lekarnah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina stane 50 kron in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni in izpušča; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti 15 kron

Lekarnar Trnkoci v Ljubljani (Slovenija) zraven rotovža.

Mlin z enim kamnom in dvema paroma valjarjev se da v najem. Stalpa voda in mletje. Pogoji se izvedo pri Stefanu Dobniku, posestniku v Zlatoličah, p. Ptuj.

Maline in drugo sadje

kupuje v vsaki množini

Mariborska mlekarja in tovarna sadnih konzerv,

družba z o. p.



Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 16

se priporoča za naročila vizitk, trgovskih pisem in kuvert ter vseh vrst tiskovin.

Edina razprodaja vseh vrst specialnega

mavca (gipsa)

za vse kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev tvornice Stanz, Kindberg, Semmering, Schottwien, Puchberg, Ansewiese i. dr. nudi po najnižji ceni iz svojih zalog v Ljubljani, Osijeku, Novem Sadu in Zemunu **KOSTA NOVAKOVIČ**, veletrgovina mavca v LJUBLJANI, Židovska ulica št. 1.

I. SANDRIN
LJUBLJANA

velika zaloga vsakovrstn ga

tuzemskega in inozemskega USNJA

na debelo

MESTNI TRG 6

Pozor! Na obroke! Kredit!

Da ustrežemo mnogokrat izraženi želji naših odjemalcev, prodajamo z olajšili pri plačevanju naše znane

krasne remontoirke

(za gospode)

najbolje opremljene, 28 ur idoč, z dvoletno garancijo, za brezprimerno ceno samo po 125 dinarjev proti ari 45 dinarjev in mesečnemu plačilu 8 dinarjev. Ura se pošlje takoj po sprejemu are priporočano. Dotični naročnik naj nam blagovoli naznati svoj poklic. Če želi naročnik vso kupno ceno plačati takoj, dobi 5 % popusta.

Zaloga ur

ADOLF MITH, ZAGREB, Samostanska ulica 4.

! OPEKA !

Državni premogovnik v Velenju

je začel s strojnim izdelovanjem prvovrstne zidne opeke ter jo nudi v vsaki količini po najnižjih cenah. Naročila se naj pošiljajo direktno na „Državni premogovnik v Velenju“.

Menjalnica

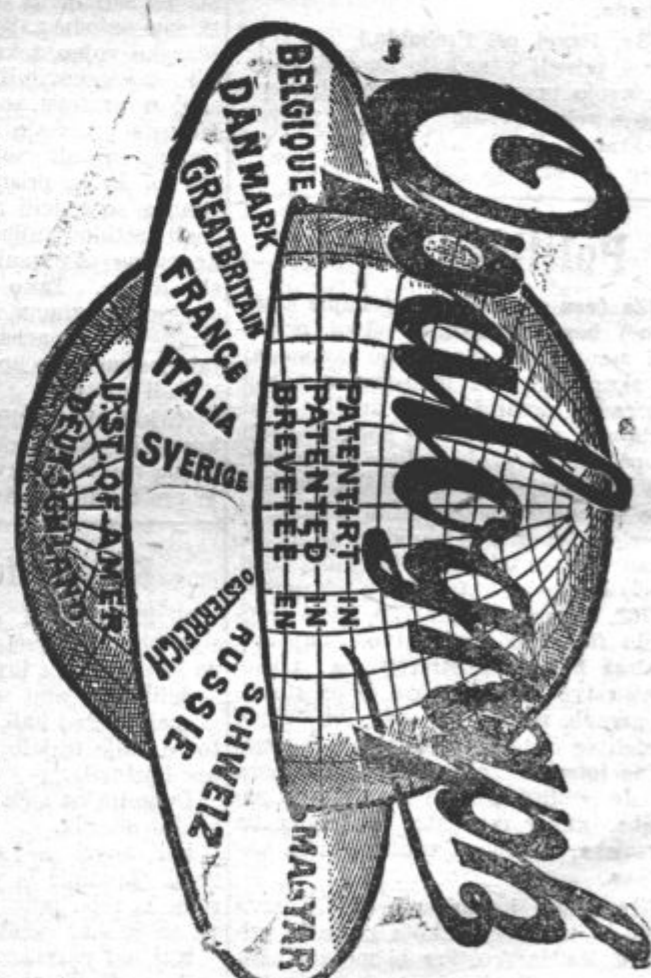
Slovenske eskomptne banke

Ljubljana

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevnih cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

Najboljši in najcenejši razmnoževalni aparat.
The Rex Co., Ljubljana, Gradšče 10.



Yplačena delniška glavica
K 30.000.000.—

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Telefon št. 567.

Čekovni račun 12.205.